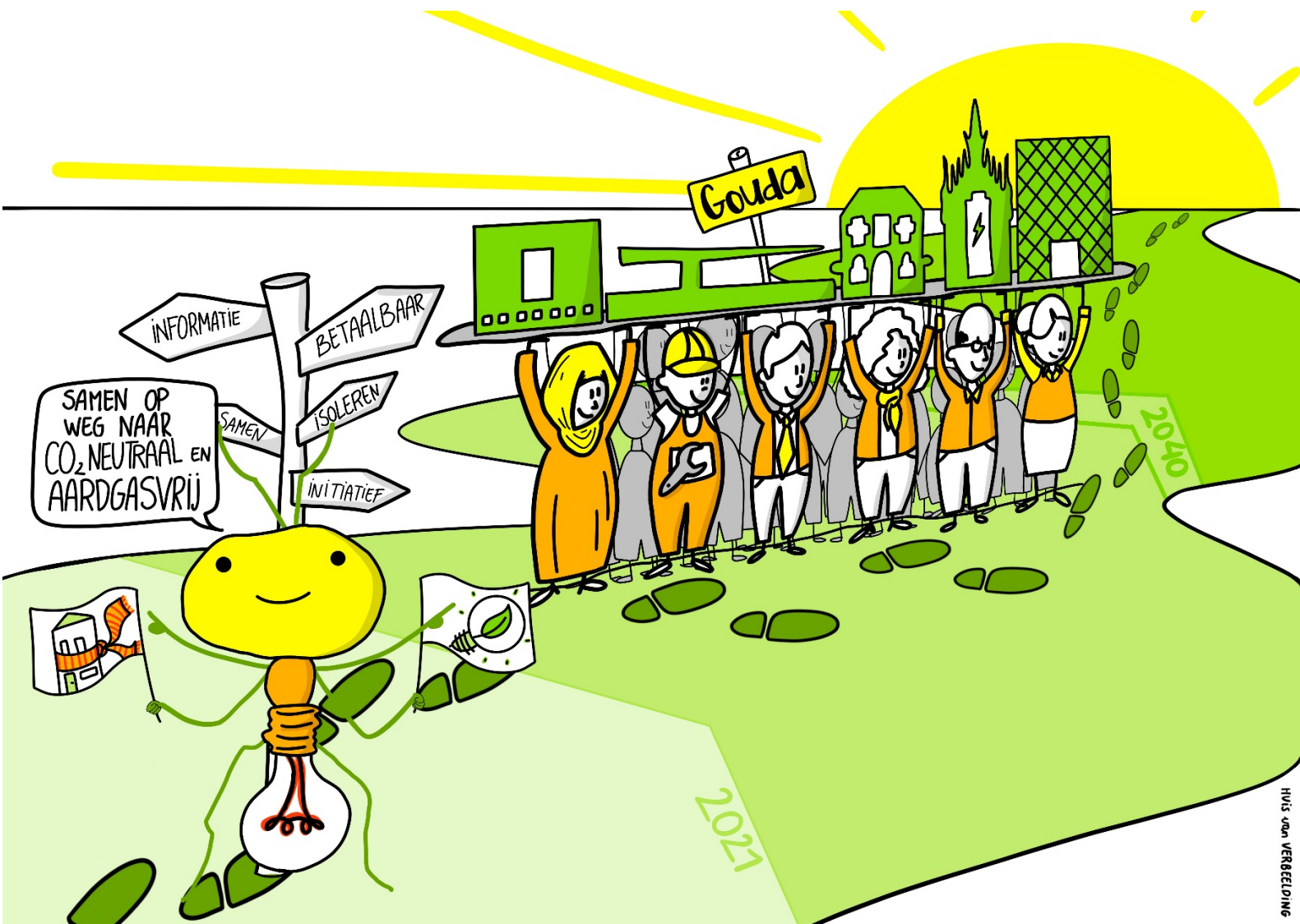

Nota van beantwoording zienswijzen en ambtshalve wijzigingen naar aanleiding van de Concept Transitievisie Warmte Gouda 2021

**gemeente
gouda**

Afdeling ruimtelijk beleid en advies
Behorend bij collegebesluit 5033
Versie: 7 oktober 2021

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 7 juli 2021 heeft het college van B&W de Concept Transitievisie Warmte (hierna: TVW) vrijgegeven voor inspraak.

In de periode 15 juli tot en met 8 september konden alle inwoners en andere belanghebbenden in Gouda reageren op deze conceptversie van de TVW. De pagina www.maakgoudaduurzaam/tvw werd 84 x bezocht door 71 unieke bezoekers gedurende de inspraakperiode. De “ter inzage”- pagina van de gemeentelijke website werd 231 keer bezocht en heeft 288 paginaweergaven gehad.

Op 12 juli is een online informatiebijeenkomst georganiseerd waar ruim 100 personen aan deelnamen. De bijeenkomst is als webinar op het YouTube kanaal van Maak Gouda Duurzaam geplaatst. Het webinar is na 12 juli 48 keer bekeken.

In totaal hebben 21 personen/instanties een inspraakreactie ingediend. Alle zienswijzen zijn binnen de daarvoor gestelde termijn ingediend.

Deze nota beschrijft de verdere procedure en geeft een overzicht van de van de zienswijzen en de beantwoording.

De ingekomen zienswijzen zijn samengevat en van een reactie voorzien in hoofdstuk 2. Daarbij is aangegeven of de zienswijze tot een aanpassing in de TVW leidt.

1.2 Procedure en proces

Voor de voorbereiding en vaststelling van de TVW is toepassing gegeven aan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Betrokken partijen zijn in een vroegtijdig stadium betrokken en belanghebbenden zijn in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven op het besluit en de stukken. Juridisch kader: de TVW wordt gezien als een *programma* in de zin van de Omgevingswet. De TVW wordt weliswaar vastgesteld vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet, maar krijgt te zijner tijd automatisch de juridische status van een programma onder de Omgevingswet, omdat het is vastgesteld volgens de vereisten uit de Omgevingswet. De TVW zelf bevat geen bindende regels en staat daarom niet open voor bezwaar en beroep. Naar aanleiding van de TVW zullen *uitvoeringsplannen* worden vastgesteld. Deze leiden uiteindelijk tot het door de gemeenteraad vastleggen van regels in het *Omgevingsplan* dat vatbaar is voor bezwaar en beroep.

1.3 Algemene Verordening Gegevensbescherming

In deze Nota zijn de gegevens van de indieners van de zienswijzen geanonimiseerd. Deze ‘anonymiseringsverplichting’, vloeit voort uit de Algemene verordening persoonsgegevens (AVG). Daarin is bepaald dat NAW-gegevens van natuurlijke personen niet elektronisch beschikbaar mogen zijn. Dit geldt niet voor ondernemingen die behoren tot een rechtspersoon (bijvoorbeeld een BV) en voor personen die beroepsmatig betrokken zijn bij de procedure. De NAW-gegevens van de indieners zijn wel bekend bij de gemeente.

Een uitzondering wordt gemaakt wanneer een goede beantwoording van de zienswijze niet kan zonder duiding van een bepaalde locatie of het aantonen van een af te wegen belang.

1.4 Inhoud zienswijzen

Hoofdstuk 2.1 geeft een samenvatting van de meest genoemde punten met de reactie van de gemeente en in hoofdstuk 2.2 zijn alle zienswijzen met reactie en eventuele wijziging onder elkaar weergegeven.

Wijzigingen

Naar aanleiding van de reacties is de TVW op een aantal punten aangepast. Er zijn geen grote wijzigingen aangebracht. Dit houdt niet automatisch in dat met de overige reacties niets wordt gedaan. Veel van de reacties gaan over de uitvoeringsfase; hoofdstuk 7 van de TVW, de uitvoeringsstrategie. Sommige zienswijzen geven interessante suggesties voor de uitvoering. Deze suggesties zullen in de uitvoeringsfase worden meegenomen. Dit is te herkennen aan de reactie “dit zal onderdeel van de uitvoering worden”.

Onderwerpen die nu nog niet zijn genoemd maar wel van belang zijn, en ogenschijnlijke tegenstrijdigheden zullen in de uitvoeringsfase altijd aan het licht komen en rechtgezet worden met de kennis die er dan is.

Een aantal zienswijzen bevat vragen die aanzet lijken te geven tot discussie over de klimaatafspraken, het landelijk beleid, over politieke uitgangspunten of over het waarom en hoe van het opstellen van een

Transitievisie Warmte. De opmerkingen kunnen tot interessante discussies leiden maar de onderwerpen vallen buiten de kaders van de TVW.

De TVW is tot stand gekomen met inbreng van inwoners en professionele partijen. Tijdens buurtbijeenkomsten en ook daarbuiten is bijvoorbeeld door veel actieve bewoners inbreng geleverd.

Mede door die inbreng is uiteindelijk besloten om in twee buurten eerst meer onderzoek voor te stellen (“verkenningsblokken”) in plaats van al in dit stadium een startbuurt aan te wijzen.

Uit de ingediende zienswijzen blijkt van een hoge mate van betrokkenheid bij het onderwerp.

De indieners namen de moeite om de hele TVW door te nemen en op het gehele stuk of op onderdelen hun visie te geven of wijzigingen voor te stellen.

In de uitvoeringsfase zal intensief worden samengewerkt. Op een later moment wordt ingevuld op welke manier de samenwerking en de besluitvorming precies zullen plaats vinden.

NB:

1. De volledige zienswijzen worden als bijlage (geanonimiseerd) bij de stukken gevoegd.
2. Eén bijlage bevat zienswijzen voorzien van een reactie, die vanwege de omvang niet in de tabel zijn opgenomen. Het betreft het document met de naam <<Zienswijze 18 TVW_262036_Opmerkingen_en_vragen_TVW>>; zie ook in hoofdstuk 2.2 onder nummer 104.

1.5 Ambtshalve wijzigingen

Het is nodig gebleken om in de stukken enkele wijzigingen aan te brengen. Deze zijn beschreven in hoofdstuk 2.3.

Hoofdstuk 2 Beantwoording zienswijzen

2.1 Samenvatting; wat zeggen indieners in hun zienswijzen en wat is de reactie

In dit hoofdstuk een grove samenvatting van de zienswijzen, onderverdeeld in thema's. Schuingedrukt een samenvatting van de reactie.

Hoofdstuk 2.2 geeft vervolgens een overzicht van alle zienswijzen met reactie.

Meest genoemde onderwerpen

In de dwarsdoorsnede van alle zienswijzen zijn drie onderwerpen te onderscheiden die in de uitvoeringsfase veel aandacht en zorgvuldige uitwerking nodig hebben, zowel op uitvoeringsniveau als op politiek-bestuurlijk niveau.

- Regierol Gemeente; *in hoofdstuk 7.7 van de TVW zijn de rollen beschreven van betrokkenen bij de warmtetransitie. De rol van de gemeente ligt voor een deel vast, bijvoorbeeld als eigenaar van de openbare ruimte en van het eigen vastgoed en wettelijke taken. Voor een ander deel zal die rol gevormd en ontwikkeld moeten worden.*
- Participatie; *het belang hiervan wordt door het college absoluut onderschreven. In hoofdstuk 7.6 van de TVW wordt beschreven dat de participatiestrategie wordt ontwikkeld in samenspraak met stakeholders en inwoners. Communicatie valt onder de uitwerking van de participatie- en communicatiestrategie.*
- Communicatie; *idem als hierboven onder participatie.*

Ambitie

- 2040: een aantal keer wordt genoemd dat het landelijke ambitiejaar 2050 is en dat Gouda de ambitie 10 jaar zou moeten verleggen omdat 2040 niet haalbaar wordt geacht. Enkele indieners vinden de temporisering naar 2040 te langzaam; zie onder het volgende punt: "CO₂".
Reacties samengevat: Het college is zich bewust van de urgentie om te starten. Het nu loslaten van doeljaar 2040 kan de indruk wekken dat de urgentie minder groot is. Hoewel de ambitie stevig is wil Gouda zich er sterk voor maken dat de stad de komende jaren flink aan de slag gaat met het nemen van maatregelen in de richting van deze ambitie. Deze ambitie kan wijzigen door bijvoorbeeld innovaties, veranderende urgentie of politieke voorkeuren.
- CO₂ versus aardgasvrij: enkele indieners zijn van mening dat de TVW een bredere aanpak met een hogere ambitie richting CO₂ neutraal zou moeten beschrijven dan nu is verwoord. Er wordt ook de suggestie gedaan om het CO₂-doel als hoofddoel te stellen; aardgasvrij worden is maar een onderdeel van het hele klimaatbeleid.
Reacties samengevat: De ambitie om in 2040 CO₂ neutraal en aardgasvrij te zijn is een hoge ambitie die niet door iedereen realistisch of wenselijk wordt geacht. Een nog hogere ambitie zal waarschijnlijk tot veel weerstand leiden, waardoor de haalbaarheid teveel onder druk komt te staan. Verlagen van de CO₂ uitstoot is een ambitie van het college en wordt in de inleiding als zodanig beschreven. Het is een belangrijk hoofddoel van het klimaatakkoord, maar niet de hoofd-aanleiding om een TVW op te stellen. In het klimaatakkoord zijn tientallen maatregelen vastgelegd om klimaatverandering tegen te gaan. Eén daarvan is: stoppen met gebruik van aardgas en overstappen op andere, duurzame warmtebronnen. Over de TVW is in het Klimaatakkoord afgesproken dat elke gemeente uiterlijk eind 2021 een plan presenteert voor de overstap van aardgas op andere bronnen. Dit laatste is het doel van de TVW.

Zorgpunten en onzekerheid

- Over betaalbaarheid en kostenneutraliteit: kosten voor huiseigenaren wordt genoemd als grote zorg. Verder wordt gemeld dat er wellicht sprake is van verkeerde communicatie waar gesteld wordt dat het streven is een betaalbare en kostenneutrale transitie, en in hetzelfde stuk staat dat de verwachting is dat ervan wordt uitgegaan dat bewoners zelf maatregelen nemen die goed zijn voor een gemiddelde daling van de warmtebehoefte met 24%.
Reacties samengevat: Kosten zijn ook de zorg van de gemeente. Deze zorg is beschreven in hoofdstuk 1.5 van de TVW. De uitgangspunten, beschreven in hoofdstuk 7.1, vormen de kaders waarbinnen de uitvoering plaatsvindt. Aangaande kosten is hierin gesteld: "De transitie moet in ieder geval voor iedereen betaalbaar zijn. Woonlastenneutraliteit¹ is nadrukkelijk het streven".

¹ Met woonlastenneutraliteit wordt bedoeld dat de financieringskosten of huurverhoging als gevolg van energiebesparende maatregelen gelijk is aan of lager dan de besparing op de energiekosten.

Streven naar kostenneutraliteit betekent niet dat de warmtetransitie niets hoeft te kosten, maar mensen moeten die kosten wel kunnen dragen. De verwachting is dat woningeigenaren zelf investeringen zullen doen, op natuurlijke momenten. Investerings kunnen worden terugverdiend via een lagere energierekening.

- Is het technisch wel uitvoerbaar? Indieners noemen problemen die zij ondervinden bij het willen plaatsen van zonnepanelen (dak niet geschikt) of bij het aanbrengen van isolatie in spouwmuren (asbest).
Reacties samengevat: Het kan inderdaad voorkomen dat zich onverwachte problemen voordoen bij het uitvoeren van maatregelen. De concept TVW schrijft geen specifieke maatregelen voor; er is bijvoorbeeld geen verplichting voor het plaatsen van zonnepanelen. Inwoners zullen tijdens de uitvoeringsfase worden geïnformeerd en zo nodig geholpen bij dit soort problemen. Problemen die het isoleren bemoeilijken zijn maatwerk dat tijdens de uitvoeringsfase aandacht krijgt.
- Houd ik wel mijn consumentenrecht? Genoemd wordt dat men nu van energieleverancier kan wisselen. En gevraagd wordt of dat bij een warmtenet ook nog kan. Een andere indiener oppert dat Gouda het Rijk moet oproepen om verplicht aansluiten op te nemen in de wet.
Reacties samengevat: De vraag is begrijpelijk. Dit is een onderwerp waar de Warmtewet 2.0 duidelijkheid over moet geven. Gouda heeft samen met andere gemeenten hierop een inspraakreactie gegeven. Het is niet iets waar binnen de huidige TVW over besloten wordt.
- In de rest van de wereld worden juist kolencentrales gebouwd en wij gaan van het gas af....het wordt allemaal veel te duur en is onuitvoerbaar. Het ontbreekt de gemeente aan instrumentarium en financiële middelen, en er moet eerst maar eens geïnvesteerd worden in uitbreiding van het elektriciteitsnet.
Reacties samengevat: Europees en landelijk zijn afspraken gemaakt over terugdringen van CO₂ uitstoot. In Nederland zijn in het Klimaatakkoord afspraken gemaakt over aardgas. Deze afspraken staan niet ter discussie in de besluitvorming rond de TVW. De zorg over beperkte middelen is door het college geuit in paragraaf 1.5. Wat betreft het elektriciteitsnet: netbeheerder Stedin is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de TVW. Ook de uitvoering wordt in nauwe samenspraak met Stedin ontwikkeld zodat Stedin zich kan voorbereiden op investeringen.
- Aquathermie: kan dat zomaar, warmte uit de Reeuwijkse plassen halen terwijl daar een aantal particuliere eigenaren is? En welke gevolgen heeft dat voor de waterkwaliteit en de waterbodembodem?
Reacties samengevat: In de concept TVW is de potentie van aanwezige warmtebronnen in kaart gebracht. Er zijn nog geen plannen uitgewerkt. Voordat er plannen uitgewerkt worden wordt eerst een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Bij dat onderzoek worden alle relevante stakeholders betrokken, zoals eigenaren.
- Ik wil mijn gas zo lang mogelijk houden: indieners merken op dat zij zo lang mogelijk "aan het gas" willen blijven. Daarnaast wordt de vraag gesteld "onderzoeken jullie ook de mogelijkheid van energie uit getijden?" en wordt de suggestie gedaan om te wachten tot biogas en waterstof beschikbaar zijn zodat ook iedereen buiten de binnenstad daarop kan aansluiten.
*Reacties samengevat: Veel mensen willen hun gasaansluiting zo lang mogelijk behouden. Het is begrijpelijk want de huidige situatie is bekend en dat geeft vertrouwen. Voorlopig wordt niemand gedwongen om van aardgas af te gaan dus het kán ook. Juist hierom zijn in de TVW algemene uitgangspunten geformuleerd, welke in hoofdstuk 7 zijn uitgewerkt in kaders en randvoorwaarden. Daarmee wordt het belang van draagvlak, betrouwbaarheid van het energiesysteem en betaalbaarheid benadrukt.
Opwekken van elektriciteit is onderdeel van de RES en maakt beleidsmatig geen onderdeel uit van de TVW.
Groen gas: afspraak in het Klimaatakkoord is dat tot 2030 in Nederland 1,5 miljoen woningen worden verduurzaamd. Als al deze woningen wachten op de beschikbaarheid van groen gas komt er van de doelstelling weinig terecht. Daarnaast zijn groen gas en biogas momenteel erg schaars en zijn daarom alleen toepasbaar in die situaties waar echt geen andere oplossing mogelijk is.
(Inter)nationale ontwikkelingen rondom duurzame warmte worden nauwlettend gevolgd en zullen samen met toekomstige innovaties meegenomen worden in volgende versies van de TVW.*

Uitvoerbaarheid en handelingsperspectief

- Indieners spreken de hoop uit dat de gemeente een warmtenet aan zal leggen waar iedereen op aan kan sluiten, zoals bij stadsverwarming.
Reacties samengevat: of het alternatief voor aardgas in Gouda een warmtenet wordt waar iedereen eenvoudig op aangesloten kan worden zal van wijk tot wijk worden onderzocht. De TVW biedt hiervoor de basis. Bij de keuze voor een collectief systeem zullen bewoners zoveel als mogelijk ontzorgd worden.
- Indieners die in het voortraject meer intensief betrokken waren maken in hun zienswijzen complimenten voor de samenwerking; er ligt een gedragen stuk. Daarnaast doen ze een aantal aanbevelingen.
- Indieners vragen om handelingsperspectief, wat onder meer blijkt uit reacties als: “wij willen een plan uitwerken. Gemeente, help ons!” en: “Wij zijn een VvE, betrekken jullie ons zodra er in onze buurt iets gaat spelen?” en: “Ik ben nu al op leeftijd, mijn wijk is pas over 20 jaar klaar...ga ik het nog meemaken?”
*Reacties samengevat: Voor 2025 kan er inderdaad al veel bereikt worden. In de TVW is het voornemen verwoord om buurtinitiatieven te ondersteunen. Afhankelijk van beschikbare mensen en middelen gaat dat gebeuren. Bij ontwikkelingen in buurten zullen VvE's zeker betrokken worden. Het is fijn om nu alvast contactpersonen te hebben.
Het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving is een omvangrijke operatie die vele jaren in beslag neemt. In hoeverre inwoners iets merken van aardgasvrij worden hebben zij voor een deel zelf in de hand; woningeigenaren nemen zelf de beslissing om al dan niet maatregelen te nemen in de route naar aardgasvrij.*
- Communicatie: indieners merken op dat zij een hoofdstuk missen waarin communicatie is uitgewerkt. Verder wordt gewezen op het belang van communicatie zodat bewoners weten welke inzet en bijdragen verwacht worden.
*Reacties samengevat: het is begrijpelijk dat heel betrokken inwoners van de stad al in dit stadium veel zaken uitgewerkt willen zien. In hoofdstuk 7.6 van de TVW wordt beschreven dat de participatiestrategie wordt ontwikkeld in samenspraak met stakeholders en inwoners. Communicatie valt onder de uitwerking van de participatie- en communicatiestrategie.
Dit punt betreft dus nadere uitwerking waar in de TVW naar wordt verwezen, en is daarom niet in de TVW zelf opgenomen.*
- Denk aan verzakkingen – ondergrond: er wordt opgemerkt dat Gouda bij de aanleg van warmtenetten rekening moet houden met verzakkingen en daardoor hogere kosten. Ook wordt gesteld dat het door de slechte bodemgesteldheid in Gouda onmogelijk is om een warmtenet aan te leggen.
Reacties samengevat: zorg over de ondergrond is een terecht punt. Dit is een terecht punt. In hoofdstuk 7.5.1. is dit punt benoemd als aspect dat de komende jaren onderdeel van de haalbaarheidsonderzoeken gaat uitmaken.

Draagvlak, organisatie, bevoegdheden

- Gemeente stelt Rijksmiddelen als “voorwaarde” maar beschrijft niet wat er gebeurt als niet aan die voorwaarden wordt voldaan.
Reacties samengevat: de tekst in hoofdstuk 1.5 wordt aangevuld met: “Zonder garanties op een voor inwoners haalbare en betaalbare warmteoplossing en gedegen onderliggende financiële arrangementen, wordt er wel gewerkt aan plannen, maar blijft de uitvoering nog even liggen”.
- “Creëer samenwerkingsverbanden tussen inwoners” is een aanbeveling in ingediende zienswijzen.
Reactie: dit is een punt dat navolging verdient en uitgewerkt wordt in de participatie- en communicatiestrategie (en in de uitwerking daarvan in de praktijk).
- De uitvoeringsstrategie beschrijft te weinig hoe de samenhang tussen de uitvoeringsplannen er uit gaat zien en met welk instrumentarium dit zal gebeuren.
*Reacties samengevat: Samenhang met andere programma's en samenhang tussen de programmaonderdelen valt onder het overkoepelend programmamanagement Energietransitie.
Ontwikkelen van dit instrumentarium op niveau van de TVW is onderdeel van de uitvoering.*

2.2 Zienswijzen, reactie en conclusie

nr	Zaaknr	Samenvatting zienswijze	Reactie gemeente	Conclusie
1	237232	Indiener stelt: Inwoners buiten de verkenningblokken worden “aan hun lot overgelaten”; meerderheid van de inwoners moet nog tot minimaal 2025 of later wachten op duidelijkheid omtrent de mogelijkheden en de rol die de Gemeente Gouda uiteindelijk zal gaan spelen in deze transitie.	De TVW beschrijft (hfd 6, p. 41) dat het advies aan alle inwoners is om zo snel mogelijk te starten met isoleren. Dat loont altijd. Verder beschrijft de TVW in hfd 6 dat, naast de verkenningblokken waar nader onderzoek gaat plaatsvinden, vanaf 2022 de aanpak ook gericht zal zijn op de buurten die “op natuurlijk tempo” gaan. Vooralsnog is geen sprake van “aan hun lot overlaten”.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
2		Indiener stelt: Gemeente moet faciliteren en een proces in gang zetten om tot “klein-collectieve” oplossingen te komen	Dit zal onderdeel worden van de uitvoering.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
3	237575	Indiener stelt voor ten aanzien van het uitgangspunt 2040 aardgasvrij om onder alle inwoners van Gouda een enquête te houden met de vraag of men 10 jaar eerder dan landelijk besluit van het gas af wil.	Ongeacht de uitkomst van een dergelijke enquête blijft de opgave enorm groot. Het college is zich bewust van de urgentie om te starten. Het nu loslaten van doeljaar 2040 kan de indruk wekken dat de urgentie minder groot is. Hoewel de ambitie stevig is wil Gouda zich er sterk voor maken dat de stad de komende jaren flink aan de slag gaat met het nemen van maatregelen in de richting van deze ambitie.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
4	237576	Indiener stelt voor om het ontwerpbesluit om 10 jaar eerder van het gas af te gaan uit te stellen tot na de gemeente raadsverkiezingen van 2022	Zie ook beantwoording zienswijze nr 3. De ambitie om in 2040 van het gas af te zijn is de bestuurlijke ambitie die het uitgangspunt vormt voor het beleid. Deze ambitie kan wijzigen door bijvoorbeeld innovaties, veranderende urgentie of politieke voorkeuren.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
5		Indiener stelt: e.e.a. komt nu over als wat hobbyisme van wat gl raadsleden , waarbij de ondersteuning van de inwoners ontbreekt	Het spijt het college dat de indruk van hobbyisme is ontstaan bij de indiener. Wat betreft het gevoel van ontbreken van ondersteuning: Het is de intentie van de gemeente om inwoners zoveel als mogelijk ondersteuning te bieden bij de warmtetransitie. Specifieke vragen om ondersteuning kunnen worden gesteld via de mail: energietransitie@gouda.nl , en	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

			antwoorden op veel gestelde vragen zijn te vinden via www.maakgoudaduurzaam.nl	
6	240123	Indiener stelt: Ik ben financieel niet in staat grotere financiële investeringen te doen zoals de aankoop van een warmtepomp	Dit is een zorg die bij velen leeft en daarom is het ook een continue aandachtspunt. En ook daarom is hierover in hoofdstuk 1 een paragraaf met 'randvoorwaarden voor de uitvoering' opgenomen (1.5). Een van de uitgangspunten in de concept TVW is dat de transitie betaalbaar is voor inwoners.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
7		Indiener stelt: Technisch is het voor mij lastig zonnepanelen aan te kopen, gezien de eisen die leveranciers stellen aan mijn huis	Het kan inderdaad voorkomen dat het plaatsen van zonnepanelen lastig of zelfs niet mogelijk is. De concept TVW bepaalt niet dat inwoners zonnepanelen moeten aanschaffen; duurzame energie kan ook ergens anders worden opgewekt. Inwoners zullen tijdens de uitvoeringsfase worden geïnformeerd en zo nodig geholpen bij dit soort problemen	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
8		Indiener vraagt: gaat de centrale overheid ook energie uit getijden dan wel uit waterstofgas winnen	Dit onderwerp maakt geen deel uit van de inhoud van de TVW. De gemeente blijft de ontwikkelingen op gebied van energie-opwek volgen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
9		Indiener deelt het zorgpunt: ik vrees dat de overheid geen betrouwbare partner is ten aanzien van het terugleveren van door mij opgewekte energie	Dit is voor meer mensen een zorgpunt. Het onderwerp maakt geen deel uit van de inhoud van de TVW.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
10	242555	Indiener zet grote vraagtekens bij het realiteitsgehalte van doeljaar 2040. En verwijst naar een brief van de G40 aan de TK waarin wordt verwezen naar het ontbreken van instrumentarium en het ontbreken van financiële middelen	Deze zorg is geuit in hoofdstuk 1.5 van de concept TVW. Verder: zie de reactie bij zienswijze nr 3.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
11		Indiener wijst op de benodigde infrastructuur. Diverse netbeheerders in Nederland hebben al aangegeven, dat er eerst fors geïnvesteerd moet worden in de bestaande elektriciteitsnetten.	Netbeheerder Stedin is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de TVW. Ook de uitvoering wordt in nauwe samenspraak met Stedin ontwikkeld zodat Stedin zich kan voorbereiden op investeringen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
12		Indiener (VvE in verkenningsblok Middenwillens West) heeft afgelopen jaar de keuze gemaakt om als VvE nieuwe cv-installatie te plaatsen. Appartementen liggen in	De TVW beschrijft Middenwillens West als verkenningsblok. In deze buurt is het, vanwege het bouwjaar van de woningen, te verwachten	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		verkenningblok. Rekenen erop dat zij de eerstkomende (15) jaren gebruik kunnen blijven maken van hun nieuwe Cv-installaties	dat in de komende jaren cv ketels vervangen gaan worden. Onderzoek wijst daarbij uit dat individuele oplossingen het meest voor de hand liggen. De aanpak houdt in dat de gemeente bewoners stimuleert en helpt om die maatregelen te nemen die passend zijn in de route naar aardgasvrij. Bewoners kiezen zelf welke investering zij op welk moment doen; de gemeente kan geen enkele woningeigenaar verplichten tot bepaalde keuzes. In het geval van de VvE is de verwachting dat de volgende vervanging (na ongeveer 15 jaar) nog steeds goed is in te passen in het wijkuitvoeringsplan dat dan mogelijk in uitvoering is.	
13	246771	De TVW geeft een helder beeld van het uitgevoerde onderzoek, de afwegingen die daarbij zijn gemaakt en de invloed van diverse partijen	Dank voor deze positieve zienswijze.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
14		De extra tijd die nodig was voor de verkenningwijken om inbreng te leveren heeft veel opgeleverd: activeren van bewonersgroepen, inhoudelijke uitwisseling tussen wijken, tussen voorstanders en tegenstanders” en de zich positief ontwikkelende samenwerking met de gemeente, zowel bestuurlijk als ambtelijk	Dit beeld wordt gedeeld.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
15		Indiener (energiecoöperatie Kort Haarlem) stelt: De geschetste aanpak in de TVW betekent voor Kort Haarlem dat er in 2025 besluitvorming over de warmtetransitie zal plaatsvinden. Dit kan het gevoel van urgentie verminderen. De energiecoöperatie denkt dat er voor 2025 ook al veel kan, mits de gemeente buurtinitiatieven ondersteunt	Het gevoel van urgentie neemt inderdaad toe naarmate de besluitvorming dichterbij komt. Dat beeld wordt gedeeld. Echter: projecten kunnen niet allemaal tegelijkertijd van start gaan. In de TVW is het voornemen verwoord om buurtinitiatieven te ondersteunen. Afhankelijk van beschikbare mensen en middelen gaat dat gebeuren. Voor 2025 kan er inderdaad al veel bereikt worden.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
16		De Energiecoöperatie Kort Haarlem mist in de TVW de gedachte “verkenningblokken energiebesparing”. Deze gedachte zou alsnog in de TVW moeten worden opgenomen. Er zou daarom ook financiële ruimte beschikbaar moeten komen	Inzet op energiebesparing is onderdeel van de gemeentebrede aanpak. De term “verkenningblok” is gegeven aan die buurten/wijken waarvan de verwachting is dat er een wijkuitvoeringsplan	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		voor onderzoek in verkenningsblokken in Kort Haarlem. Per blok en straat nauwgezette scenario's te ontwikkelen, die voor bewoners aansprekend en haalbaar moeten zijn. Vrijwilligers in de buurt kunnen referentietypen en hun kenmerken inventariseren en rubriceren. Voor onderzoek naar passende maatregelen, met kosten en baten, is professionele en financiële ondersteuning nodig. Deze aanpak past ook in het streven naar samenwerking met bewonersorganisaties in het kader van een buurtisolatieprogramma	gericht op aardgasvrij worden kan worden ontwikkeld. De ideeën in deze zienswijze zullen in de uitvoering worden betrokken in de uitwerking van het project "gemeentebrede aanpak".	
17		Bewoners overleggen momenteel met experts en ontwikkelen een aanpak voor de planvorming. De bewoners krijgen daarmee meer inzicht in het brede spectrum van maatregelen bij kleinschalige warmtenetten. Uiteraard in nauwe samenwerking met gemeente en andere partijen. Hiervoor is gemeentelijke ondersteuning nodig.	Het is begrijpelijk dat de buurt dit in nauwe samenwerking met gemeente en andere partijen wil aanpakken en dat daarvoor gemeentelijke ondersteuning nodig is. In de TVW wordt aangegeven dat de middelen schaars zijn, en er is in hoofdstuk 1.5 zorg over uitgesproken. In deze TVW kunnen nu geen toezeggingen worden gedaan voor buurtaanpakken buiten de verkenningsblokken. Het voornemen is om, zodra de bijdrage van het Rijk duidelijk is, ondersteuning beschikbaar te stellen binnen de mogelijkheden die er dan zijn.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
18		Communicatie missen wij in de TVW. Een goede communicatie is essentieel voor de realisatie van de energietransitie. Wij denken dat met de huidige communicatie een deel van de bewoners (niet digitaal actief, beperkte kennis en/of taalbeheersing) niet wordt bereikt. Om deze bewoners te bereiken is communicatie en advisering op buurtniveau, door vrijwilligers georganiseerd, nodig maar wel gefaciliteerd met professionals via de gemeente	Deze zienswijze betreft de participatiestrategie. Communicatie valt onder de uitwerking van deze strategie. In hoofdstuk 7.6 wordt beschreven dat de participatiestrategie wordt ontwikkeld in samenspraak met stakeholders en inwoners. Dit punt is dus nadere uitwerking waar in de TVW naar wordt verwezen, en is daarom niet in de TVW zelf opgenomen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
19		Bij bewoners in onze buurt heerst onzekerheid over de betaalbaarheid van de transitie. Op diverse plaatsen in de TVW wordt gesproken van (streven naar) kostenneutrale en betaalbare transitie. In de TVW wordt er echter vanuit gegaan dat bewoners zelf maatregelen zullen nemen, die samen voor 24% daling van de	Hierover moet inderdaad helder gecommuniceerd worden. Streven naar kostenneutraliteit houdt in dat het streven is om investeringen gedurende een aantal jaar weer terug te verdienen via een lagere energierekening. De verwachting is dat woningeigenaren zelf	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		warmtevraag zouden moeten kunnen leiden. Wij denken dat hier sprake is van onjuiste communicatie.	investeringen zullen doen, op natuurlijke momenten. Woningeigenaren kunnen deze investeringen binnen hun eigen mogelijkheden plannen. Waar maatregelen niet betaalbaar zijn voor inwoners maar wel noodzakelijk, zal gezocht worden naar andere oplossingen. Streven naar kostenneutraliteit betekent niet dat de warmtetransitie niets hoeft te kosten, maar mensen moeten die kosten wel kunnen dragen.	
20		Het is ons bekend dat de gemeente op dit moment geen middelen heeft voor de energietransitie. Dit staat ook als zodanig in de TVW. Dat zal ook gelden voor de door ons genoemde punten. Dit laat ons inziens onverlet dat, onder de randvoorwaarde van extra geld van het rijk of in het nieuwe college-akkoord volgend jaar, in de TVW een bredere aanpak met hogere ambitie richting CO ₂ neutraal hoort dan nu is verwoord	Het college kiest voor een geleidelijke start met twee verkenningsblokken en een stadsbrede aanpak gericht op isoleren en besparen. De versnelling zal de komende jaren volgen als kennis, capaciteit en beschikbare middelen groeien. De ambitie om in 2040 CO ₂ neutraal en aardgasvrij te zijn is een hoge ambitie die niet door iedereen realistisch of wenselijk wordt geacht. Een nog hogere ambitie zal waarschijnlijk tot veel weerstand leiden, waardoor de haalbaarheid teveel onder druk komt te staan. Het college maakt zich sterk om met de beperkte middelen een start te maken met de uitvoering van deze eerste TVW. Afhankelijk van door het Rijk beschikbaar gestelde middelen en eventueel door een nieuw college in 2022 aangepaste ambities kan de TVW bijgesteld worden. De TVW wordt minimaal elke 5 jaar geactualiseerd. Als ontwikkelingen daar aanleiding toe geven kan actualisatie ook eerder plaatsvinden.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
21		Op blz 24 wordt het besparingspotentieel gebaseerd op modelberekeningen, die ontleend lijken aan grove bouwjaarklassen, die ons inziens geen enkel houvast bieden aan label of warmtegebruik.	De zienswijze betreft tabel 1. Tabel 1 geeft mogelijke besparing weer door de warmtevraag van huidige energielabels te vergelijken met die van toekomstige energielabels. Er is daarbij gebruik gemaakt van energielabels <i>voor zover beschikbaar</i> . In de uitvoeringsfase zal, bij het opstellen van wijkuitvoeringsplannen, gebruik	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

			gemaakt worden van meer exacte gegevens zodat uiteindelijk elke pandeigenaar een realistisch businessmodel kan maken. Zie verder onder 22.	
22		In blz 13 van Bijlage C staat dat voor ongeveer 1% van de woningen in plaats van het label, het bouwjaar als basis voor de labelkeuze is gebruikt. Als 1% klopt, dan is dit argument niet vermeldenswaard	Tabel 1 op blz 24 toont de <i>gecombineerde warmtevraag voor bedrijven en woningen</i> . Op blz 13 van bijlage C staat beschreven dat aangaande woningen voor ca 1% gebruik is gemaakt van een inschatting op basis van bouwjaar; de overige 99% betreft zowel geregistreerde energielabels als voorlopige energielabels bekend bij RVO.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
23		Verder stellen we vragen bij de onderbouwing van de keuze voor 70 graden als aanvoertemperatuur. De alternatieven met 50 graden of juist veel lager verdienen in relatie tot aquathermie gelijkwaardige aandacht	De temperatuurniveaus die in de TVW zijn gehanteerd komen overeen met de afgiftetemperaturen zoals door het Expertise Centrum Warmte gehanteerd. Voor wat betreft de oplossingsrichtingen is er niet een “bij voorbaat keuze voor 70 graden aanvoertemperatuur”. In de warmtetoel analyse Verkenningbuurten zijn verschillende technische scenario’s doorgerekend: er is voor elke verkenningbuurt een variant met warmtenet 70 graden en 50 graden berekend. Uit deze analyse blijkt het scenario met afgiftetemperatuur 70 graden goedkoper te zijn dan het scenario met afgiftetemperatuur 50 graden (zowel voor de totale nationale kosten als voor de kosten voor de eigenaar-bewoners). Dat betekent nog niet dat een definitieve keuze is gemaakt. Die keuze wordt pas gemaakt na verdiepende onderzoeken in de komende jaren. In de uitvoering kan dus zeker gekeken worden naar de mogelijkheid van lagere temperaturen. Zie ook: https://expertisecentrumwarmte.nl/themas/technische+oplossingen/techniekfactsheets+energiebronnen/warmtenetten/default.aspx De ‘standaard voor woningisolatie’ die in de loop van de ontwikkeling van de TVW is verschenen (maart 2021) is	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

			hiervoor leidend. Koppeling: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/03/18/kamerbrief-standaard-voor-woningisolatie	
24		Bij de in bijlage G genoemde subsidiemogelijkheden ontbreekt de microsubsidie voor particulieren en huurders van de provincie Zuid-Holland. Subsidie aanvragen in het kader van de SEEH regeling kan niet meer sinds 1-1-2021 en hoort dus juist niet meer thuis in de bijlage.	De provincie Zuid-Holland heeft in het kader van lokale initiatieven energietransitie inderdaad een microsubsidie voor particulieren en huurders. Deze is niet vermeld in de lijst. Deze subsidieregeling zal worden toegevoegd aan de lijst. De SEEH regeling staat sinds 1 april 2021 open voor VvE's: https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/seeh-vve De tekst in Bijlage G zal hierop worden aangepast. Verder zullen wij in een onderschrift vermelden dat het overzicht een momentopname is en daarom kan wijzigen in de periode dat deze eerste TVW van kracht is.	Toevoegen microsubsidie PZH aan de lijst van financieringsmogelijkheden. https://www.zuid-holland.nl/loket/subsidies/subsidies/lokale-initiatieven/ Wijzigen: "eigenaar bewoners" verwijderen in Bijlage G kolom 3 regel 5. In een onderschrift vermelden: "dit overzicht is een momentopname en kan daarom wijzigen in de periode dat de TVW 2021 van kracht is"
25	251847	In de plannen wordt steeds gehamerd op isolatie van woningen. Nu blijkt bij het aanvragen van een energielabel dat als het om een oudere woning gaat er meteen een laag label wordt toegekend. Terwijl de aanbeveling is je huis te isoleren tot een label A,B of C. (onmogelijk dus)	Het is niet onmogelijk om een woning van een label D, E, F of G naar C, B of A te isoleren. Daar zijn de acties van de gemeente op gericht. Hiervoor kunnen inwoners advies vragen van een energiecoach of een maatwerkadvies voor de woning.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
26		Het lijkt er nu op dat vooral de nieuwere huizen van het gas af gaan. Zou het niet beter zijn juist oudere huizen als eerste aan te pakken?	De beleidsdoelstelling is dat uiterlijk 2040 alle woningen van het aardgas af gaan, zowel de "oudere" als de "nieuwere" huizen. Omdat "nieuwere" woningen vaak al goed geïsoleerd zijn en daar in de komende jaren waarschijnlijk cv ketels moeten worden vervangen, is de stap naar aardgasvrij relatief makkelijk. Voor alle woningen, dus ook de oudere woningen, voorziet de gemeente in acties om te isoleren en andere stappen te	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

			nemen richting het aardgasvrij maken.	
27		Ik ben 76 jaar en als de plannen met dit tempo doorgaan zal ik er misschien op mijn 96e iets van merken. Het is sterk de vraag of ik dan nog leef	Het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving is een omvangrijke operatie die veel jaar in beslag neemt. In hoeverre inwoners iets merken van aardgasvrij worden hebben zij voor een deel zelf in de hand; woningeigenaren nemen zelf de beslissing om al dan niet maatregelen te nemen in de route naar aardgasvrij.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
28	256675	Gezien de grote CO ₂ uitstoot van houtstook verbaast het indiener dat deze wijze van verwarmen niet meteen ook in deze transitievisie wordt meegenomen. Indiener is van mening dat het samen moet lopen met het doel om van het gas af te gaan. We moeten af van alle fossiele brandstoffen.	De gemeente is geen voorstander van houtstook als vervanging van aardgas gestookte ketels. Dit is als uitgangspunt opgenomen in de concept Transitievisie Warmte. Het <i>regelen</i> van zaken behoort echter niet tot de reikwijdte van de TVW. In de concept Transitievisie Warmte is hierover de volgende tekst opgenomen (hf 4.2.5 p. 33): <i>Uitgangspunt Gouda pelletkachels en biomassa:</i> Het structureel toepassen van pelletkachels en biomassa wordt niet gezien als voorkeursoplossing. Deze vormen van warmte dragen vooralsnog niet bij aan een verbetering van de luchtkwaliteit en ook niet aan vermindering van de CO ₂ -uitstoot.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
29		Indiener is van mening dat in het gehele document moet worden behandeld hoe we “van het gas EN de houtstook af” willen/ gaan, en verwijst daarbij naar de ondertekening van het Schone Lucht Akkoord door Gouda. Verwijst ook naar het feit dat plaatsen van houtgestookte installaties niet vergunningplichtig is.	Het is juist dat houtstook aandacht nodig heeft. Daarom heeft Gouda het Schone Lucht Akkoord ondertekend. De TVW beschrijft de volgorde waarop wijken/buurtten van het aardgas kunnen gaan en welke mogelijke alternatieven daarvoor onderzocht worden. Houtstook wordt beschreven zoals in de reactie op zienswijze nr 28 vermeld staat. Het ontraden van houtkachels is een onderwerp dat in de uitvoering meegenomen zal worden. De manier waarop de gemeente dit gaat doen zal nader bepaald worden; dit gebeurt samen met de uitvoering van acties voortvloeiend uit het SLA.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

			Voor het installeren van een houtkachel is inderdaad geen vergunning nodig. Dit is een punt dat niet door de gemeente kan worden gewijzigd, maar alleen door aanpassing van wetgeving door de landelijke overheid. Hiervoor is landelijk onderzoek gaande, dat Gouda ook volgt. Overigens is het zo dat de regelgeving voor nieuwe houtkachels wel steeds strenger is geworden, waardoor nieuwe kachels minder overlast veroorzaken.	
30		Indiener is van mening dat er meer duidelijkheid moet komen voor mensen die hout stoken over hoe dat afbouwen eruit gaat zien om mensen te ontmoedigen nieuwe haarden te plaatsen.	Dit punt wordt opgepakt in de uitvoeringsfase. In de uitvoeringsfase zal zeker aandacht besteed worden aan het ontmoedigen van toepassen van houtkachels als vervanging voor aardgas.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
31		Indiener is van mening dat er een meldingsplicht moet komen voor houtgestookte installatie, zodat de gemeente een beter beeld krijgt van de aantallen en haar beleid hierop af kan gaan stemmen. Bijvoorbeeld door het stellen van eisen, zoals een koolstof filter	Zie ook de reactie op zienswijze nr 29: het instellen van een meldingsplicht is niet een bevoegdheid van de gemeente.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
32		Indiener is van mening dat houtstook in de buitenlucht, vanwege de hoge concentratie CO ₂ en de gezondheidsschade voor anderen zo snel mogelijk verboden moet worden binnen de bebouwde kom	Deze zienswijze kan niet worden behandeld binnen de kaders van de Transitievisie Warmte, omdat het niet gaat over een alternatief voor verwarmen van de woning of stoken op aardgas.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
33	255938	Indiener is bewoner van de Sint Mariewal. Uit in de zienswijze zorg over de inbreuk die gedaan wordt op het beeld van de binnenstad met de komst van warmtepompen	Dit zorgpunt is begrijpelijk. De zorg wordt gedeeld door het college. Voor het verduurzamen van monumenten heeft Gouda aangepaste regelgeving opgesteld. De TVW is hiermee niet in strijd en brengt hier geen wijziging in.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
34		Indiener heeft geconstateerd dat het Noordwestelijke deel van de Raambuurt ingekleurd is als "kansrijk voor een warmtenet". Indiener beschrijft dat dit niet de makkelijkste situatie is om een warmtenet aan te leggen en voorziet mogelijk vergaande consequenties. Merkt op dat er al op redelijk korte termijn een onderzoeksfase start.	Het klopt dat dit deel van de buurt is meegekleurd in de kaart als zijnde "kansrijk voor een warmtenet". Dit heeft te maken met het bouwjaar van de woningen; ze kunnen relatief makkelijk op lage temperatuur verwarming overschakelen. De onderzoeksfase start niet vóór 2025 (middellange termijn).	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

35		Indiener is bestuurslid van een VvE en verzoekt om betrokken te worden bij verdere planvorming.	Fijn om het verzoek te krijgen om de VvE te betrekken. Die toezegging wordt hierbij gedaan.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
36	256811	Indiener somt onder de kop “Internationaal” een aantal feiten op die gaan over onder meer Klimaatakkoord, toepassing van bruinkool en bouw van kolencentrales elders in de wereld, en het geld dat met de transitie gemoeid is. Kern: “Het streven naar volledig aardgasvrij in gebouwde omgeving stuit op steeds grotere tegenstand. Ten eerste blijkt de wijkenaanpak bijzonder complex, terwijl het tevens peperduur is”	Europees en landelijk zijn afspraken gemaakt over terugdringen van CO ₂ uitstoot. In Nederland is in het Klimaatakkoord afspraken gemaakt over aardgas. Deze afspraken staan niet ter discussie in de besluitvorming rond de TVW.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
37	260281	Indiener is Energiecoöperatie Gouda. De EcG verwijst naar de actieve rol die de coöperatie heeft gespeeld in de totstandkoming van de TVW, met name gericht op de communicatie en participatie van de bewoners van Gouda en de ondersteuning van de diverse verkenningbuurten. EcG vraagt aandacht voor forse investeringen: • in competente capaciteit binnen het ambtelijk apparaat; • in doorloop- & interactietijd; • in bestuurlijke en participatieve vernieuwing en • in inzet van middelen, voor zowel het proces als de feitelijke ingrepen. en geeft aan het onvoldoende concretiseren hiervan te zien als groot afbreukrisico voor het vervolgtraject.	Het concretiseren van de verschillende gebieden waarop investeringen moeten worden gepleegd is iets dat stap voor stap en in nauw overleg met gemeenteraad, stakeholders en de stad moet gebeuren. Dit wordt onderdeel van de uitvoering.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
38		EcG geeft aan alle ingediende zienswijzen te ondersteunen, of ze nu “voor” of “tegen” de TVW zijn. EcG ziet elke zienswijze als een bewijs van betrokkenheid en dus invulling gevend aan de zo gewenste en noodzakelijke participatie. EcG gaat er daarom van uit dat het College van B&W alle zienswijzen serieus weegt en meeneemt. En dat ze kijkt waar ze in het proces van concept-TVW naar definitief raadsbesluit al invulling kan geven aan de benodigde	In het proces van concept-TVW naar definitief raadsbesluit wordt de participatie-strategie opgesteld, op basis van inbreng van en in nauwe samenspraak met inwoners en stakeholders. De participatiestrategie is, net als de TVW, een onderdeel dat voortdurend bijgestuurd kan worden.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		bestuurlijke en participatieve vernieuwing: <i>“Wees zelf de verandering die je in de wereld wilt zien.”</i>		
39	260405	De TVW wekt onjuiste verwachtingen; De visie is in feite een technische inventarisatie van de mogelijkheden hoe wijken en buurten aardgasvrij te krijgen.	Dit klopt deels. Belangrijk onderdeel van de visie is de technische inventarisatie. Daarnaast is een sociale analyse uitgevoerd en zijn veel gesprekken gevoerd met stakeholders en bewoners, onder meer tijdens informatiebijeenkomsten.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
40		Maar de laatste IPPC analyse geeft aan, dat overal ter wereld temperaturen razendsnel stijgen. Veel landen produceren elk jaar steeds meer CO ₂ . En dat verandert niet snel. Indiener verwijst naar klimaatverandering, overstromingsrisico en stikstof uitstoot. Er moet dus veel meer gebeuren dan in Gouda of Nederland van het gas af gaan. Hoe dit aangepakt wordt, ontbreekt in de TVW. Daarin is de visie onvolledig.	Het klopt dat de TVW zich beperkt tot verminderen van CO ₂ uitstoot en uitfaseren van aardgas. Dit is de opdracht die alle gemeenten hebben volgens de afspraak die in het Klimaatakkoord is gemaakt. Dat genoemde onderwerpen geen onderdeel uitmaken van de TVW betekent niet dat Gouda er geen beleid op maakt.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
41		De gemeente Gouda wil 10 jaar eerder van het aardgas af dan de rijksoverheid. Dat betekent dat alle eigenaren van gebouwen 10 jaar eerder de portemonnee getrokken moeten hebben. In de randvoorwaarden van de visie staat dat de rijksoverheid over de brug moet komen zodat iedereen kan meedoen. Heel goed. Maar zou de rijksoverheid 10 jaar eerder over de brug komen omdat Gouda dat belangrijk vindt? Het zou me verbazen, omdat onze regering in dit opzicht geen enkel vertrouwen inboezemt.	Het streven om in 2040 aardgasvrij te zijn geeft aan dat het gemeentebestuur de urgentie om te starten inziet. Het Rijk stimuleert gemeenten ook om een snelle start te maken met de warmtetransitie. De randvoorwaarden die de gemeente naar het Rijk heeft geformuleerd hebben vooral betrekking op het op gang brengen van de warmtetransitie door middel van het ontwikkelen van Wijkuitvoeringsplannen. Voor het overige: zie ook de beantwoording onder 3 en 10.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
42		De gemeente Gouda noemt genoeg rijksgelede een randvoorwaarde. Maar er staat niet bij dat de gemeente met de transitie stopt als dat rijksgelede er niet komt. Op dat moment moeten we als pandeigenaren vast gaan roeien met de riemen die dan beschikbaar zijn. Graag duidelijkheid wat de gemeente met de Transitievisie doet als de regering daarvoor niet op tijd genoeg gelede vrijmaakt.	Goede suggestie en een terechte vraag! Deze toevoeging zet het betoog van Gouda kracht bij.	Aan hoofdstuk 1.5 toevoegen: “zonder aanvullende financiering van het Rijk kan Gouda niet het tempo maken dat nodig is om in 2050 aan de landelijke doelstelling “geheel

				aardgasvrij” te voldoen Zonder garanties op een voor inwoners haalbare en betaalbare warmteoplossing en gedegen onderliggende financiële arrangementen, wordt er wel gewerkt aan plannen, maar blijft de uitvoering nog even liggen.
43		De verschillende oplossingen om een woning aardgasvrij te krijgen voorzien nauwelijks in koeling van de woning. Dat is deze zomer niet nodig, maar wat nu niet is zal ongetwijfeld komen	Het klopt dat de toekomstige koudevraag (koelbehoefte) nog niet in kaart is gebracht. Dit wordt aangegeven in hoofdstuk 4.2.2. In hoofdstuk 5.2 (bedrijven) wordt er aandacht aan besteed, en in hoofdstuk 7.4.1 wordt beschreven dat koelbehoefte een goede aanleiding kan zijn om met WKO aan de slag te gaan. Koelen is daarmee een aspect dat in de WUP-en meegenomen zal worden. Bij de berekening van de CO ₂ uitstoot in het uiteindelijke warmteconcept is koeling als een van de aspecten meegenomen (zie bijlage B)	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
44		In de bestaande situatie kunnen we als consument voor levering van gas en elektriciteit van energiebedrijf wisselen. Dat moet bij een warmtenet ook mogelijk worden. Een mooie uitdaging voor de energiebedrijven	Dit is een onderwerp waar de Warmtewet 2.0 duidelijkheid over moet geven. het valt niet binnen de reikwijdte van de TVW.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
45		Kan de gemeente Gouda zomaar de Reeuwijkse plassen gebruiken voor een warmtenet?	De gemeente kan niet “zomaar” de Reeuwijkse plassen gebruiken voor een warmtenet. Bij de aanleg van een warmtenet zijn veel partijen betrokken. In de onderzoeks- en uitvoeringsfase zullen met al deze partijen samen afspraken gemaakt moeten worden over eigenaarschap en gebruik.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
46		In de WUP's zal niet alleen de energietransitie in de woning zichtbaar moeten worden, maar ook zaken als overstromingsgevaar / waterberging, en hoe onze buurten koeler te krijgen	Het is een goed uitgangspunt om bij een ontwikkeling verder te kijken dan de energietransitie. Een integrale benadering zal bij het opstellen van wijkuitvoeringsplannen de insteek zijn.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

			Dit is verwoord in hoofdstuk 7.1 van de TVW, onder het derde uitgangspunt: “De uitvoering van de TVW krijgt zoveel mogelijk integraal vorm. De warmtetransitie en het aardgasvrij maken staan niet op zichzelf. Andere thema’s als circulaire economie, klimaatadaptatie, sociale opgaven, mobiliteit en openbare ruimte worden meegenomen. Het aardgasvrij maken kan de aanleiding zijn voor een buurtverbeteringsplan. Al die thema’s komen samen in de omgevingsvisie.”	
47		De eigenaren-bewoners en eigenaren-verhuurders zullen moeten kunnen beoordelen of het WUP klopt en goed uitvoerbaar is. Daarom moeten ze kunnen beschikken over onafhankelijke externe deskundigen	De suggestie om onafhankelijk deskundigen in te schakelen die bewoners kunnen adviseren wordt in de uitvoeringsfase in overweging genomen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
48		Gevels aan de buitenkant isoleren lijkt mij veel doelmatiger. Dan is er een omgevingsvergunning nodig. Kan een buitengevel buitenom isoleren makkelijker worden gemaakt?	Het vereenvoudigen van regels is één van de manieren waarmee het isoleren van woningen beter mogelijk wordt gemaakt. Voor monumenten heeft Gouda hier al naar gekeken. In de uitvoeringsfase zal ook gekeken gaan worden naar de manier waarop het versoepelen van regels de voortgang kan helpen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
49	261532	Waarom de drang van de gemeente Gouda om dit reeds in 2040 te bewerkstelligen?	De reactie op deze vraag is verwoord bij de vragen 3, 4 en 10.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
50		Kosten voor huiseigenaren wordt genoemd als grote zorg	Kosten zijn ook de zorg van de gemeente. Deze zorg is beschreven in hoofdstuk 1.5 van de TVW. De uitgangspunten, beschreven in hoofdstuk 7.1, vormen de kaders waarbinnen de uitvoering plaatsvindt. Aangaande kosten is hierin gesteld: “De transitie moet in ieder geval voor iedereen betaalbaar zijn. Woonlastenneutraliteit ² is nadrukkelijk het streven”.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
51		Indiener noemt “de mythe van de woonlastenneutraliteit”	“zie het antwoord hiervoor onder 50; de praktijk zal moeten uitwijzen in hoeverre dit	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van

² Met woonlastenneutraliteit wordt bedoeld dat de financieringskosten of huurverhoging als gevolg van energiebesparende maatregelen gelijk is aan of lager dan de besparing op de energiekosten.

			waargemaakt kan worden. Dit uitgangspunt moet bij elk project in elke nieuwe situatie opnieuw bekeken worden.	de TVW of de bijlagen
52		Indiener noemt “De onvermijdelijke drang en dwang”; het effect dat “stimuleren” op een dag overgaat in uitoefenen van drang en dwang omdat er ook huishoudens zullen zijn die niet mee willen werken aan verduurzaming en energietransitie.	In de TVW die voorligt staan geen vormen van drang en dwang beschreven. Op landelijk niveau wordt gewerkt aan wetgeving die de gemeente “doorzettingsmacht” geeft. Dat is in deze fase van de TVW nog niet aan de orde.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
53		Indiener noemt “Onbetrouwbare overheid: het veranderen van de spelregels tijdens het spel”	Spelregels die genoemd zijn in de TVW zijn uitgewerkt in hoofdstuk 7, de uitvoeringsstrategie. Bij deze strategie wordt ook een participatiestrategie ontwikkeld, in samenspraak met veel betrokkenen. Zo komen de spelregels democratisch tot stand.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
54		Indiener noemt: men moet beseffen dat ook veel belastingbetalers niet zitten te springen om een energietransitie in Nederland. Lang niet iedereen is van de noodzaak of het effect ervan op de mondiale CO ₂ -uitstoot overtuigd. En stelt voor dat de overheid ook de wat minder gewillige mensen alle hulp en steun biedt om hun zorgen kenbaar te maken en om hun eventuele bezwaren juridische kracht bij te zetten. Dat zou dus kunnen betekenen dat de overheid ook de ‘tegenpartij’ financieel zal moeten ondersteunen, bijvoorbeeld als het tot juridische procedures komt.	Klimaatbeleid (en de energietransitie als onderdeel daarvan) is iets waar mondiaal afspraken over gemaakt zijn. Het college van Gouda heeft begrip voor het feit dat nog lang niet iedereen de doelstellingen onderschrijft. Het staat inwoners vrij om hun bezwaren te uiten. Participatie houdt in dat elke stem gehoord wordt. De Transitievisie Warmte bevat geen bindende regels. Concrete situaties zoals juridische procedures zijn dan ook in dit stadium niet aan de orde.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
55	261995	Zienswijze van Wijkteam Plaswijck. In Plaswijck, een van de verkenningblokken, is een kerngroep geformeerd van twintig wijkbewoners, die onder de noemer 'Wijkenergie2804' graag positief-kritisch blijft meedenken bij de verdere warmtetransitie in de wijk. Indiener benoemt in de reactie tien specifieke aandachtspunten en meldt dat de zienswijze is opgesteld op basis van de vele reacties, meningen, gesprekken en sessies in de wijk.	Het college waardeert het zeer dat vanuit Wijkteam Plaswijck initiatieven zijn ontplooid om een kerngroep te vormen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
56		1. We hebben de samenwerking met de ambtenaren van de gemeente Gouda en de adviseurs van de WarmteTransitieMakers als positief ervaren. Wij hopen op een verdere duurzame samenwerking	Dit punt wordt geheel onderschreven.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

57		2. Wij hopen dat deze vorm van burgerparticipatie gehandhaafd blijft. Het kost meer tijd en energie, maar het betaalt zich wel terug in de vorm van meer bekendheid en draagvlak bij en vooral meer gerichte inbreng door burgers/bewoners.	In de participatiestrategie, die is opgesteld met inbreng vanuit onder meer dit wijkteam, leggen we vast dat deze vorm van burgerparticipatie gehandhaafd blijft. Hoofdstuk 7.6 schetst daarvoor de kaders.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
58		3. indiener ziet graag in de TVW meer benadrukt dat de gemeente Gouda de regievoerder is, dit mede gezien alle belangen, betrokken partijen en impact van de warmtetransitie. Wil in de TVW opnemen dat de gemeente er op toeziet dat alle partijen (netbeheerders, woningcorporaties, enz.) constructief meedoen bij de op te stellen WijkUitvoeringsProgramma's.	Dit punt is uitgewerkt in hoofdstuk 7.1; uitgangspunten en randvoorwaarden en in hoofdstuk 7.7 "Governance". Onder het uitgangspunt "De warmtetransitie is een proces dat we samen doen" staat beschreven dat alle stakeholders worden betrokken. In hoofdstuk 7.7 wordt beschreven wat hun rollen zijn. Het college voert dit beleid uit en de gemeenteraad ziet erop toe dat de uitvoering binnen de gestelde kaders plaatsvindt. Binnen dat speelveld heeft de gemeente de regie.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
59		4. Indiener wil meer aandacht voor de studie van het Planbureau van de Leefomgeving van april 2021 over de ervaringen in Nederland met de ' proeftuinen aardgasvrij maken'. Wijkteam schetst als conclusie: "Proeftuinen zijn over het algemeen niet geslaagd" en "Al te ambitieuze plannen maken lijkt dus niet verstandig.	De ervaringen in de proeftuinen aardgasvrij worden zeker meegenomen in de voorbereiding van wijkuitvoeringsplannen. Welke ambitie kan worden nagestreefd is geheel afhankelijk van de onderzoeken die nog gaan plaatsvinden, op zowel technisch als sociaal-maatschappelijk vlak.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
60		5. Wil in de TVW meer benadrukt zien dat bij de thema's draagvlak en communicatie bewonersorganisaties een belangrijke rol moeten spelen.	Het belang van de rol van bewonersorganisaties is beschreven in hoofdstuk 7.6 Participatie. Om dit nog iets meer te benadrukken stellen we voor de tekst onder punt 1 aan te vullen.	Toevoegen aan uitgangspunt nr 1 in hfd 7.6: "De gemeente ziet een duidelijke rol weggelegd voor actieve bewoners en ondernemers in buurt en stad. Zij kennen hun doelgroep erg goed en hebben vaak een breed vertrouwen in hun netwerk. Dat betekent dat deze betrokkenen een belangrijke rol kunnen spelen in communicatie over de energietransitie. Richting bewoners zijn dat

				bijvoorbeeld bewonersorganisaties, en andere groepen en personen met een breed netwerk. Voor ondernemers kan dit bijvoorbeeld via ondernemersplatforms en -verenigingen. Deze partijen spelen een rol bij het verhogen van draagvlak.
61		6. Wil het streven naar een minimum percentage lokaal eigendom veel sterker benadrukt zien in de TVW. Onder verwijzing naar het Nationaal Klimaatakkoord, waarin staat dat bij nieuwe duurzame energiebronnen, zoals een collectief warmtenet, gestreefd moet worden naar een minimum percentage lokaal eigendom	Het streven naar 50% eigendom van de lokale omgeving geldt voor nieuwe grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit op land (>15kW). Daarmee worden nieuwe windparken en zonneparken bedoeld. Dit onderwerp is onderdeel van de Regionale Energiestrategie en wordt in de TVW niet uitgewerkt. Eigendomssituatie bij warmtenetten is een ingewikkeld onderwerp dat op Rijksniveau moet worden uitgewerkt (Warmtewet 2.0). In het Klimaatakkoord staat hierover: Voor de snelle uitbreiding van warmtenetten is het noodzakelijk dat rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij aanleg en exploitatie van warmtenetten duidelijk zijn. De Rijksoverheid zal derhalve wetgeving in gang zetten over de marktordening van warmtenetten. Om aansluiting bij de (planning van de) wijkgerichte aanpak mogelijk te maken, is het wenselijk deze wetgeving uiterlijk 1-1-2022 in werking te laten treden.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
62		7. Indiener pleit voor meer flexibiliteit in tijd en wijkspreading; de verkenningsblokken en de buurten op 'natuurlijk tempo' (korte termijn), en de buurten middellange termijn.	De TVW beschrijft globaal de tijdvakken waarin de transitie plaats kan vinden. Deze TVW heeft een looptijd van 5 jaar en wordt uiterlijk dan geactualiseerd. Het is goed mogelijk dat zich in deze 5 jaar situaties voordoen die om flexibiliteit in planning vragen. Deze TVW biedt voldoende	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

			ruimte om bijvoorbeeld in te spelen op initiatieven.	
63		8. indiener wil meer aandacht voor adequate ondersteuning van de warmtetransitie in een wijk door bijvoorbeeld projectondersteuning vanuit een projectbureau.	Ondersteuning in de wijk waar een project wordt gestart of een wijkinitiatief wordt uitgewerkt is heel belangrijk. Dit punt zal in de uitvoeringsfase nader uitgewerkt worden bij het ontwerpen van de wijkuitvoeringsplannen. De mate waarin adequate ondersteuning kan worden geboden is afhankelijk van onder meer Rijksbijdrage.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
64		9. Indiener verzoekt om voldoende bemensing bij de afdeling Duurzaamheid van de gemeente Gouda.	De gemeente doet er alles aan om voldoende capaciteit voor de uitvoering van de taken in huis te hebben. Met betrekking tot dit punt wordt ook verwezen naar hoofdstuk 1.5.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
65		10. Indiener wijst erop dat de financiële gevolgen voor de individuele woningbezitter en huurder dienen duidelijk te zijn, alvorens te ingrijpende besluiten worden genomen	In hoofdstuk 7.3, aanpak verkenningsblokken, wordt dit punt duidelijk beschreven onder stap 4 van de 5 stappen: "voor de gekozen optie werken we in detail de kosten en baten uit voor referentiewoningen".	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
66		11. samengevat geeft wijkteam Plaswijck aan positief-kritisch te staan tegenover de concept TVW en geeft mee: "bezint eer ge begint en als we beginnen dan wel samen met alle betrokken partijen".	Een positief-kritische houding is. een goede basis voor samenwerking. Dat de intentie is om met alle betrokken partijen samen te werken moge duidelijk zijn (hoofdstuk 7.1 eerste uitgangspunt en hoofdstuk 7.6)	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
67	260867	Indiener maakt de gemeente een compliment met een goed opgezette en onderbouwde eerste concept TVW, ondanks de vele onzekerheden die er zijn voor wat betreft financierbaarheid en technologische ontwikkelingen.		Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
68		Indiener noemt als allerhoogste prioriteit en eerste stap: no regret "isoleren isoleren isoleren" en adviseert de gemeente om druk uit te oefenen op provincie en Rijk om ervoor te zorgen dat er een Nationaal Isolatie Programma wordt uitgewerkt	In hoofdstuk 1.5 beschrijft de gemeente de claim naar het Rijk. Gouda is lid van de VNG en van de G40 en oefent via deze organisaties mede druk uit op het Rijk om te komen met maatregelen. Uitwerking van isolatieprogramma's valt onder uitwerking en wordt niet geregeld in de TVW.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
69		Op wijkniveau moeten er ondersteuningspunten komen (bijvoorbeeld in wijkcentra of bij winkelcentra) die dienen als eerste aanspreekpunt voor burgers met vragen over isolatie.	Zie onder antwoord 63.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
70		Indiener pleit ervoor om meer inzichtelijk te maken wat er met de subsidies "samen aardgasvrij	De regeling wordt in de TVW genoemd als voorbeeld. Communiceren over de	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van

		Gouda" (p. 42) is gedaan en welke resultaten zijn bereikt.	resultaten van de projecten die SAG subsidie hebben ontvangen zal gebeuren via de lokale media, de website Maak Gouda Duurzaam en de (sociale) media van de gemeente.	de TVW of de bijlagen
71		Idem aangaande de RRE(W) subsidie; vraagt om transparant te maken hoe deze subsidie is besteed en wat er is bereikt.	Zie antwoord onder 70	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
72		Adviseert om bij de volgende stappen in de supportstructuur de subsidies te koppelen aan de handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen welke in de TVW worden beschreven om "aardgasvrij-ready" te worden.	Dit advies wordt in overweging genomen in de uitvoeringsfase.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
73		Indiener doet aanbevelingen om burgers actief te betrekken met concrete activiteiten en voorlichting door a) Ieder huishouden per brief op de hoogte te stellen van de TVW en het vervolgproces. b) Informatie te verstrekken via onder meer wijk- en stadsbrede bijeenkomsten c) Een energieloket bewoners concreet te laten helpen	Ad a) voor de TVW is gekozen om te communiceren via de algemene communicatiekanalen van de gemeente en via www.maakgoudaduurzaam.nl. Huis-aan-huis communicatie past in de uitvoeringsfase in de wijken. Maakt deel uit van de participatie- en communicatiestrategie, waar de TVW de kaders voor schetst. Ad b) dit gaat in de uitvoeringsfase plaatsvinden Ad c) de inrichting van een energieloket is in voorbereiding.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
74	210907	Indiener vindt het van belang dat er uiteindelijk gekozen wordt voor een systeem dat lage investeringskosten voor de individuele bewoners garandeert. Indiener wijst op een in de TVW genoemde "... terugverdienperiode van 30 jaar" en het feit dat die periode voor sommige bewoners gezien hun leeftijd niet realistisch is.	Een van de uitgangspunten in de TVW is dat de warmtetransitie woonlastenneutraal kan worden uitgevoerd. De genoemde terugverdienperiode van 30 jaar heeft betrekking op in het Klimaatakkoord gemaakte afspraken over de rekenmethode.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
75		Indiener wijst op de druk in de ondergrond en stelt: welk energiesysteem uiteindelijk ook wordt gekozen, het is van belang dat dit systeem goed blijft functioneren bij eventuele grondverzakkingen	Dit is een terecht punt. In hoofdstuk 7.5.1. is dit punt benoemd als aspect dat de komende jaren onderdeel van de haalbaarheidsonderzoeken gaat uitmaken.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
76		Indiener wil zelf de aansluiting op gas het liefst zo lang mogelijk behouden, tenzij de gemeente met een betrouwbaar, voordelig en gemeenschappelijk gedragen alternatief komt waarbij je als individu tijdens een storing net zo	Dit is een bekende vraag; veel mensen willen dit. Het is begrijpelijk want de huidige situatie is bekend en dat geeft vertrouwen. En voorlopig wordt niemand gedwongen om van aardgas af te gaan dus het kán	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		eenvoudig een expert aan huis kunt krijgen als thans het geval is bij de cv-monteurs.	ook. Juist hierom zijn in de TVW algemene uitgangspunten geformuleerd, welke in hoofdstuk 7 zijn uitgewerkt in kaders en randvoorwaarden. Daarmee wordt het belang van draagvlak, betrouwbaarheid van het energiesysteem en betaalbaarheid benadrukt.	
77		Verwijst naar p. 47 waar staat “ <i>In de meeste buurten is isolatie en/ of het installeren van een hybride-warmtepomp een eerste slimme stap</i> ” en geeft aan geen voorstander te zijn van tussenoplossingen; je geef veel geld uit terwijl je nog niet weet of jouw individuele oplossing wel in het collectieve plaatje past.	Waar in de TVW staat dat isolatie en/of het installeren van een hybride warmtepomp een eerste slimme stap is, wordt bedoeld dat deze tussenoplossing aansluit op de uiteindelijke oplossing. Uiteindelijk is het ieders vrije keus om over te stappen op deze tussenoplossing alvorens daadwerkelijk afscheid wordt genomen van het aardgas.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
78		Op bladzijde 32, onder 4.2.5 is te lezen dat veel beoogde warmtebronnen slechts een niet toereikende warmte leveren (“laag”). Dat baart indiener grote zorgen.	Het is begrijpelijk dat er zorg ontstaat wanneer gesproken wordt over “lage temperatuur” terwijl het huidige systeem (gasketel) hoge temperatuur warmte levert. Toch betekent “lage temperatuur” hier niet “ontoereikend”. Het overzicht onder 4.2.5 is een feitelijk overzicht van warmtebronnen en de temperatuur. Waar “laag” staat wordt een temperatuur tot ca 50 graden bedoeld. Deze warmte is toepasbaar wanneer woningen daarop aangepast worden (isoleren naar label A of B). Verder is het zo dat temperatuur van de warmte uit een bron opgewaardeerd kan worden met een collectieve of een individuele warmtepomp.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
79		Noemt beperkingen aan de woning bij isolatie; onder meer aanwezigheid van asbest in de muren. En stelt dat het daarom beter zou zijn te starten met gebouwen die na 1992 gebouwd zijn.	Bij de aanpak “buurten op natuurlijk tempo”, beschreven in hoofdstuk 6.2, is het starten met woningen die na 1992 gebouwd zijn onder meer het geval. Problemen die het isoleren bemoeilijken zijn maatwerk dat tijdens de uitvoeringsfase aandacht krijgt. Zo wordt ervoor gezorgd dat woningen stap voor stap verduurzamen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
80		Indiener merkt op dat er nog veel “in onderzoek” is en dat stabiliteit van energiesystemen en apparatuur eerst proefondervindelijk bewezen moet zijn voordat het grootschalig wordt	Aan de keuze van een individueel of collectief systeem zal altijd onderzoek vooraf gaan. Zoals in de TVW beschreven wil de gemeente pas een alternatief doorvoeren wanneer deze	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		toegepast en beveelt aan om niet in de voorste gelederen te willen lopen en in de tussentijd CO ₂ uitstoot te reduceren door bomen te planten en Gouda meer onderdeel van het Groene Hart te maken.	warmtevoorziening betrouwbaar is. Dit beschrijft de uitvoeringsstrategie voldoende. Het is waar dat reduceren van CO ₂ uitstoot breder is dan alleen "aardgasvrij maken". Echter: vergroeningsbeleid valt buiten de scope van de TVW	
81		Indiener uit zorg over warmtelevering in de situatie waarin er te weinig afnemers zijn. Hoe gaat in het nieuwe systeem "vrijheid van keuze van energieleverancier" uitpakken?	In de TVW wordt gesproken over "keuzevrijheid in techniek om aardgasvrij te worden"(7.1 en de keuzevrijheid om al dan niet aan te sluiten op een warmtenet (4.1.7). "Keuze in vrijheid van energieleverancier" is niet een thema dat in de TVW behandeld wordt. Hierover zal de komende jaren duidelijkheid komen, onder meer door van kracht worden van de nieuwe warmtewet. Hier ligt de verantwoordelijkheid niet bij de gemeente maar bij het Rijk.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
82		Indiener oppert dat wanneer voor de binnenstad de enige oplossing "groen aardgas/biogas" waarom niet eigenaren van woningen en gebouwen buiten de binnenstad de mogelijkheid bieden om datzelfde gas via het bestaande netwerk te laten gebruiken?	De binnenstad is als gebied, samen met andere complexe wijken, in de fasering op lange termijn gezet. Groen gas wordt nu gezien als één van de mogelijkheden. Als warmteoplossing voor de binnenstad staat in de TVW genoemd: "Voordat besloten wordt welke warmtevoorziening hier komt, worden technologische ontwikkelingen en de ervaringen in de andere buurten afgewacht". En: "als kansrijk wordt gezien individuele oplossingen, hybride of groen gas". Afspraak in het Klimaatakkoord is dat tot 2030 in Nederland 1,5 miljoen woningen worden verduurzaamd. Als al deze woningen wachten op de beschikbaarheid van groen gas komt er van deze doelstelling weinig terecht. Daarnaast is het zo dat groen gas of biogas momenteel erg schaars is. Het is daarom alleen toepasbaar in die situaties waar echt geen andere oplossing mogelijk is. (Inter)nationale ontwikkelingen rondom duurzame warmte worden nauwlettend gevolgd en zullen samen met toekomstige innovaties meegenomen worden in volgende versies van de TVW.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

83		Indiener stelt: als het alternatief voor aardgas er toch moet komen, dan hoop ik dat u kiest voor een warmtenet waar een ieder eenvoudig op aangesloten kan worden, een stadsverwarmingsidee, zoals in Den Haag gebruikt wordt.	Het staat vast dat het alternatief voor aardgas er moet komen, dat staat niet ter discussie in de TVW. Of dat in Gouda een warmtenet wordt waar iedereen eenvoudig op aangesloten kan worden zal van wijk tot wijk worden onderzocht. De TVW biedt hiervoor de basis. Bij de keuze voor een collectief systeem zullen bewoners zoveel als mogelijk ontzorgd worden.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
84	261318	Indiener is woonachtig in een appartement van een wooncomplex (Statensingel) en roept de opstellers van de TVW op om tegenmacht te creëren. Legt deze term uit als: "realisten" die plannen, die van de klimaattafels komen, kritisch beschouwen. Slechte plannen zoals bijvoorbeeld de grootschalige toepassing van biomassa, die de Nederlandse belastingbetalers reeds ongelooflijk veel geld hebben gekost en nog kosten, hadden dan mogelijk kunnen worden voorkomen.	De TVW is tot stand gekomen met de inbreng van vele kritische meedenkers. Onder meer via de Transitietafel, de regiegroep en veel buurtbijeenkomsten hebben zij inbreng gehad.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
85		Indiener stelt dat woonlastenneutraliteit niet realistisch is. Geeft als voorbeeld de in het EPA rapport genoemde terugverdientijd van 9 jaar, welke na eigen berekening tussen de 15 en 25 jaar bleek te liggen. Mede daarom is afgezien van de plaatsing van zonnepanelen.	Of woonlastenneutraliteit realistisch is moet blijken uit detailberekeningen die worden gedaan in de fase waarin een Wijkuitvoeringsplan wordt opgesteld.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
86		Indiener vreest dat de nieuwe Warmtewet zal leiden tot dwang en geen keuzevrijheid en pleit voor het maken van goede afspraken tussen exploitant en woningeigenaren.	Hoe de doorzettingsmacht van gemeente wordt geregeld onder de nieuwe Warmtewet is nog niet duidelijk. Hoe afspraken tussen woningeigenaren en exploitant t.z.t. tot stand gaankomen is ook nog niet duidelijk en valt niet binnen de scope van deze TVW maar wordt in de uitvoeringsfase uitgewerkt.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
87		Indiener stelt "...dat warmtenetten, die voor transport en distributie horizontale leidingaanleg van enige omvang behoeven, vooralsnog niet rendabel te exploiteren zijn. En bij mij roept voorgaande, op dit moment zelfs meer twijfels op als de toepassing van groen gas en/of water stof gas of elektrische warmtepompen." Stelt verder dat er genoeg argumenten zijn om in de	Alle in deze zienswijze genoemde factoren zijn onderdeel van het nader onderzoek dat eerst zal plaatsvinden voordat definitief besloten wordt over de aanleg van een warmtenet. Wat betreft aansluiting op een warmtenet vanuit Rijnmond: hiervoor zijn scenario's uitgewerkt in de Regionale Energiestrategie (RES) Midden-	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		gemeente Gouda met zijn extreem slechte bodemgesteldheid geen ondergronds warmtenet aan te leggen. En vraagt zich verder af waarom Gouda niet wordt aangesloten op het “warme transportsysteem”(restwarmte Rijnmond) en vraagt zich af of Gouda bewoners überhaupt wel een alternatieve warmtevoorziening kan aanbieden.	Holland, en is ook nog in onderzoeksfase. Zie ook onder 83.	
88		Wijst op de noodzaak tot het creëren van draagvlak, dat volgens indiener zelf op dit moment ontbreekt. Beveelt aan: “Er moeten wel meer dan twee tandjes bij gemeente Gouda en stakeholders als het over het creëren van een breed draagvlak onder de inwoners van Gouda voor de warmtetransitie gaat”.	De TVW beschrijft in hoofdstuk 7 de uitvoeringsstrategie. Een uitgebreide communicatie- en participatiestrategie is daar onderdeel van. Een van de doelstellingen is om draagvlak stap voor stap te laten groeien.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
89		Indiener stelt verder nog 3 vragen: 1. Kan de gemeente de indruk bevestigen dat in de loop van het transitieproces standpunten worden aangepast zonder dat de burger wordt geïnformeerd over het hoe en waarom? 2. 1500 woningen per jaar in Gouda gasloos en gasloos geschikt maken is een schier onmogelijke opgave gezien het gebrek aan voldoende geschoold, deskundig en ervaren personeel. 3. Blijft het weghalen van de gasaansluiting gratis	Ad 1.Nee. Inwoners worden bij het ontwikkelen van plannen in hun buurt nauw betrokken. Na maximaal 5 jaar wordt de Transitievisie Warmte geactualiseerd. Ad 2) de opgave is inderdaad groot. En de tijd is beperkt. Daarom is het zaak om te starten. Daarvoor biedt de TVW kaders. Wat betreft middelen en mensen verwijzen we naar hoofdstuk 1.5 van de TVW. Ad 3) eventuele kosten van verwijderen van de gasaansluiting zijn beleid van de netbeheerder en vallen buiten de scope van de TVW	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
90	261999	Zienswijze is een persoonlijke aanvulling op zienswijze met zaaknummer 246771 waar indiener zich bij aansluit. Indiener wijst op de in de TVW geschetste mogelijkheden voor warmtenetten. En geeft aan deze een heel serieuze optie te vinden. En beschrijft dat de aanleg een lange aanlooptijd nodig heeft (met redenen gemotiveerd) en wijst daarbij op de stevige invloed die de gemeente heeft. Zienswijze: de TVW speelt hier onvoldoende op in. De TVW geeft geen urgentie aan. Noemt drie concrete punten: 1. Indiener ziet de planning in de TVW als slechts “globaal”; veel	Ad 1) de TVW is, naast technische onderzoeken, voor een groot gedeelte tot stand gekomen in gesprek met een flink aantal participanten. Nóch de technische onderzoeken nóch de gesprekken met participanten hebben geleid tot doorslaggevende argumenten om te starten met voorbereiden van de aanleg van een warmtenet. De kansen in de verkenningsblokken lijken goed, maar resultaat van onderzoeken en gesprekken was toch: “er is eerst nader onderzoek nodig”. Dit onderzoek heeft ook als doel om draagvlak te creëren, een	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		overleg en veel tussenstappen en zachte targets (bijvoorbeeld: “eerst plan van aanpak om tot een uitvoeringsplan te komen”) 2. Indiener merkt op dat het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) en het Expertisecentrum Warmte (ECW) niet worden genoemd in relatie tot in actie komen. 3. Het voorwerk voor het definiëren en uitgeven van warmtekavels staat nog niet op de agenda.	noodzakelijke component bij een dergelijke ontwikkeling. Ad 2) Dit is juist. Gouda is deelnemer aan het kennis- en leerprogramma van het PAW en maakt gebruik van de kennis van het ECW. Beide zijn niet noodzakelijk om te noemen in de TVW. Zie ook onder antwoord 59. Ad 3) dit klopt; voorwerk voor definiëren van warmtekavels is onderdeel van de uitvoering en deze is nog niet gestart.	
91		Indiener beschrijft dat er een concreet plan uitgewerkt kan worden voor omgeving Krugerlaan, voor de aanleg van een warmtenet. En stelt dat de gemeentelijke organisatie waarop zij met deze plannen kunnen aanhaken mager is. Advies: gemeente, bied ruimte en maak haast.	De TVW beschrijft de intentie om bewonersinitiatieven te ondersteunen. Daarnaast is er echter ook paragraaf 1.5 van de TVW waarin aandacht wordt gevraagd voor het gebrek aan middelen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
92		Indiener plaatst na het voorgaande punt een vijftal voorbeelden: 1. Bied nu ‘ruimte’ aan bewonersinitiatieven voor het maken van goede schetsplannen met toetsing door professionele adviseurs. Het zou jammer zijn wanneer een serieus plan vanuit Kort Haarlem in een lade gaat omdat deze wijk <u>geen</u> ‘verkenningwijk’ meer is. 2. Haal de <u>uitgifte van kavels</u>, in overleg met provincie e.a., zo ver mogelijk naar voren. 3. Vraag de Tweede Kamer om in het Wetsontwerp Collectieve Warmtelevering de mogelijkheid van <u>verplichte aansluiting</u> weer op te nemen, wat warmteprojecten veel goedkoper maakt omdat het volloopriscio vervalt (Warmtewet 2.0 komt dit najaar op de agenda, is ‘niet controversieel’). Het argument dat zo’n verplichting de tarieven opstuwt is ongeldig: het grootste deel van de Warmtewet regelt immers de toezichtfunctie en	Ad 1) Deze ruimte wordt geboden, voor zover capaciteit en middelen van de gemeente het aan kunnen. Ad 2) besluiten over aanwijzen van kavels behoren niet tot de scope van de TVW. De urgentie wordt ook door de gemeente gevoeld. Ad 3) Via de VNG, de G40 en andere organisaties waar Gouda bij is aangesloten is een inspraakreactie gegeven op de ontwerp Warmtewet. Deze wordt nu herzien. Voor het overige: de warmtewet valt buiten de scope van de TVW.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		bevoegdheden van Autoriteit Consument & Markt. 4. Durf besluiten te nemen zodat de burgers een duidelijk beeld hebben van de ernst van de opgave en van de keuzemogelijkheden voor hen. <u>Overleg met de burgers ja, maar ook uitleg aan de burgers van de noodzakelijke besluiten.</u> 5. <u>Het buurtwarmteplan voor de Krugerlaan en omgeving ligt klaar</u> in concept. Neem binnenkort ons plan in ontvangst en neem daarover een principebesluit. Indien positief, start dan meteen het overleg met eigenaar-bewoners en gebouwexploitanten in het betreffende gebied, om de kans dat zij meedoen en daarnaar handelen zo groot mogelijk te maken.	Ad 4) Dit is de bedoeling van de communicatie- en participatiestrategie van de gemeente. Via krant, website en overige (sociale) media geeft de gemeente uitleg aan inwoners. Zie ook hoofdstuk 7.6. Ad 5) Het is ontzettend fijn dat er in een buurt zo actief wordt samengewerkt om tot plannen te komen. Conform de TVW zal gestart worden met Plaswijck-kern en Middenwillens West. Als er dan nog voldoende capaciteit beschikbaar is, kunnen andere plannen ondersteund worden	
93	262061	Zienswijze van de werkgroep Energie uit Achterwillens, ingediend door 1 contactpersoon, resultaat van een gesprek van het kernteam met 10 wijkbewoners. De zienswijze ziet op 4 thema's welke hieronder stuk voor stuk behandeld worden: 1. Zienswijzen mbt de algemene doelstelling 2. Zienswijzen mbt participatie en communicatie 3. Zienswijzen mbt de visie op besluitvorming en volgordelijkheid in het proces 4. Zienswijzen mbt financierbaarheid		Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
94		1. De nadruk in de TVW dient zich meer te richten op de CO₂-reductie en energie-onafhankelijkheid. Denk daarbij aan lokaal op te wekken energie	CO ₂ -reductie is een belangrijk thema in het coalitieakkoord en ook in de TVW. Lokaal op te wekken energie is een thema waar de TVW niet over gaat, dat staat uitgewerkt in de Regionale Energiestrategie.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
95		1. De voorliggende TVW richt zich te eenzijdig op "Van het aardgas af" Voor een CO₂ reductie is meer nodig en ook mogelijk	Zie antwoord onder 94	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
96		2. In de TVW is het opnemen van de visie dat de gemeente Gouda een 'samenwerkende overheid' is, een	Dit blijkt al uit de formulering in hfd 7.6: "... bij de uitvoering van de warmtetransitie is het de bedoeling dat betrokkenen	Paragraaf 7.6 eerste alinea toevoegen:

		absolute voorwaarde om optimale participatie bij de Wijk uitvoeringsplannen te garanderen.	partners worden". Tegelijk is er het gegeven dat per buurt andere behoeften kunnen heersen aangaande de rol van de overheid. Daarom wil de gemeente per buurt (en wellicht per project) onderzoeken wat daar de meest geschikte rol is. De tekst in 7.6 wordt aangevuld.	"De warmtetransitie is een proces dat we samen doen" houdt ook in dat het streven van de gemeente is om, naast de rechtmatige rol, ook de rol van een 'samenwerkende overheid' te vervullen in dit transitieproces. Op buurtniveau zal moeten worden bepaald welke rol van de gemeente nodig en wenselijk is aan de hand van de behoefte van de buurt".
97		2. Indiener stelt dat uit het proces en de stukken rond de TVW blijkt dat de gemeente Gouda in haar wettelijke regierol pas aan het begin staat van: - het smeden van een "duurzame coalitie" ³ van betrokken partijen met een gezamenlijk doel (wat onder meer blijkt uit het feit dat nog maar weinig buurtbewoners op de hoogte zeggen te zijn). En stelt voor om in de TVW meer urgentie te geven aan het oprichten van een organisatie die zich gaat richten op het vormen van een duurzame coalitie op stedelijk (bestuurlijk platform) en wijkniveau, om zo met verschillende partijen op basis van gezamenlijk gedragen doelen concrete plannen op te stellen en uit te werken met als doel de betrokken organisaties en de bewoners van Gouda gemotiveerd aan de slag te laten gaan met maatregelen die bijdragen aan de CO ₂ reductie.	In paragraaf 7.7.5 is de rol van de gemeente verwoord. De publiekrechtelijke verantwoordelijkheden zijn in dit stuk nog niet precies gedefinieerd. De huidige formulering biedt alle ruimte tot het eventueel vormen van coalities op stedelijk en/of wijkniveau of andere platforms. Om hiervoor alle mogelijkheden open te houden wordt het niet als wenselijk gezien om in de TVW al op de vorm hiervan vooruit te lopen. Met Energiecoöperatie Gouda (EcG) is al een overeenkomst gesloten, dat is hiervan een mooi begin.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
98		3. Indiener stelt dat niet duidelijk is wie op welk moment waarover beslist; de beslismacht van bewoners, B&W en gemeenteraad in het WUP is (nog) niet uitgewerkt.	De TVW beschrijft de rollen van alle partners en de inzet en samenwerking die van partners wordt verwacht. Bewoners vallen hier ook onder. Ook het WUP komt participatief tot	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

³ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energieopwekken/aardgasvrij/transitievisie-warmte-en-wijkuitvoeringsplan>

		En merkt op dat dit samenhangt met het niet uitgewerkt zijn van participatie-/communicatiestrategie en een sturingsfilosofie voor de energietransitie. Vraagt om duidelijkheid hierover zodat bewoners weten welke inzet en bijdragen in de besluitvorming te verwachten is.	stand. Participatie bij ontwikkelen van het WUP wordt in samenspraak met alle betrokkenen, waaronder inwoners, uitgewerkt in de participatie- en communicatiestrategie. Wijkuitvoeringsplannen worden vastgesteld door de gemeenteraad. Over aanpassingen aan de woning beslissen bewoners zelf.	
99		3. “De TVW dient voorrang te geven aan het ontwikkelen van een gemeentelijke visie op de sturing naar warmtenetten, dit om bijvoorbeeld isolatie keuzes van individuele woningen te kunnen laten aansluiten op een eventueel warmtenet.” En licht toe dat de ontwikkeling van en de besluitvorming over warmtenetten wellicht langer duurt dan uitvoeren van isolatiemaatregelen of maken van een individuele keus voor een alternatieve warmtevoorziening. Indiener vindt het daarom zaak om met voorrang te verkennen welke technische en financiële mogelijkheden er zijn, en daarnaast vast te stellen hoe groot de bereidheid onder bewoners is om hierin (aanleg warmtenet) mee te gaan.	In hoofdstuk 7.7.5 van de TVW staat onder de kop “rol van de gemeente bij collectieve warmte” hierover het uitgangspunt geformuleerd: “Hierover wordt in deze eerste TVW nog geen keuze gemaakt.” Omdat in dit stadium nog te weinig bekend is over de concrete mogelijkheden is de keus gemaakt om hier nog niet op vooruit te lopen. In de TVW is nadrukkelijk de keuzevrijheid bij het kiezen van een warmteoplossing beschreven. Het onderzoek naar technische en financiële mogelijkheden voor een warmtenet start in verkenningsblok Plaswijck-kern. De kennis die daar wordt opgedaan wordt vervolgens gebruikt in de andere buurten. De fasering zoals neergelegd in de TVW is het resultaat van een integrale voorbereiding met stakeholders.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
100		4. Indiener maakt zich zorgen over de financierbaarheid. En stelt dat het noodzakelijk is dat er een gemeentelijke toets komt mbt reductie van CO ₂ uitstoot op vergunningen en subsidies, in combinatie met een monitor. Dit om inzicht te krijgen in waar het gemeentelijk beleid wel of geen directe invloed heeft op maatregelen rond vermindering van CO ₂ uitstoot. Stijging van kosten zal bewoners met de smalste beurzen relatief het meest treffen en daarmee tot grotere ongelijkheid in de Goudse samenleving leiden.	Kosten en betaalbaarheid zijn thema's die pas concreet worden in de uitvoeringsfase. Dan wordt ook gekeken naar maatregelen ten aanzien van de financiering. Het inrichten van een monitor om de geboekte successen inzichtelijk te maken is onderdeel van de uitvoering. Hoe dit precies vorm krijgt zal na vaststelling van de TVW worden uitgewerkt. Een toets op alle ter zake doende gemeentelijke vergunningen en financieringen met betrekking tot CO ₂ reductie	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		<i>Wil daarom in de TVW vorm gegeven zien aan een toets op alle ter zake doende gemeentelijke vergunningen en financieringen met betrekking tot CO₂ reductie. En verwacht aanvullend daarop dat er een monitor wordt ingericht om de geboekte successen inzichtelijk te maken.</i>	maakt geen onderdeel uit van de TVW	
101		Indiener is van mening dat het streven naar 50% lokaal eigendom van energie opwekkingsinstallaties >15 kW in de TVW geborgd moet worden. De gemeente zou meer initiatief moeten nemen tot het versnellen van zonnedaken op schoolgebouwen (sportaccommodaties, winkels, bedrijven en ander vastgoed). Lokale energiecoöperaties dienen actief met gemeente en vastgoedbeheer samen te werken met als doel om tot financiële arrangementen te komen om lokale energie opwekking te combineren met lokaal eigendom.	Dit punt maakt geen onderdeel uit van de doelstellingen van de TVW; het is onderdeel van de RES. Zie verder bij de reactie onder punt 59.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
102	262333	Indiener is bewoner van de Voorwillenseweg en merkt op dat de buurt Voorwillenseweg niet als een buurt herkenbaar is en dat daarmee niet voor de Voorwillenseweg een eenduidige oplossing voor de toekomstige warmtevoorziening in lijn met de behandelde mogelijkheden aangeduid wordt. Indiener vraagt zich af of de aanduiding "individueel of warmtenet" in paragraaf 5.1 geldt voor het centrale deel van de Voorwillenseweg. Dit is niet terug te vinden in bijlage F, Buurtoverzicht en handelingsperspectief.	Het buurtoverzicht in bijlage F is gemaakt op basis van de clustering verbeeld in bijlage E figuur 11 <i>Clustering van buurten in Gouda ten behoeve van multicriteria analyse</i>. Het gaat dus niet om de hele Voorwillenseweg. De definitieve afbakening wordt goed weergegeven in de digitale samenvatting van de TVW op de gemeente website: https://www.gouda.nl/gouda-werkt-aan-de-stad/gouda-aardgasvrij/transitievisie-warmte De benoeming van de buurt in bijlage F zonder toelichtende kaart is inderdaad verwarrend. Dit wordt in de definitieve TVW aangepast.	In bijlage F afbeelding met buurtafbakening toevoegen bij Voorwillenseweg & Wethouder Venteweg
103		Indiener is van mening dat de beoordeling van de Voorwillenseweg niet nauwkeurig genoeg is meegenomen in het buurtperspectief, waardoor er in de toekomst verkeerde verwachtingen ontstaan of veronderstellingen worden gedaan die te kort schieten in de mogelijkheden genoemd in paragraaf 5.1. Een verduidelijking (splitsing in drie delen) van het	In de TVW is de keuzevrijheid voor een alternatieve warmteoplossing voor aardgas duidelijk meegenomen. Bij het opstellen van wijkuitvoeringsplannen wordt rekening gehouden met individuele situaties, zodat er voldoende mogelijkheden open blijven.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		buurtperspectief zal hier op zijn plaats zijn		
104	262036	Indiener heeft de zienswijze op een webpagina van de Werkgroep Energie uit Achterwillens gedeeld. Aan de hand daarvan hebben 8 bewoners van de wijk Achterwillens aangegeven dat zij de zienswijze delen. Van deze mensen is een lijst met (naam- en adres-)gegevens bijgevoegd. Indiener heeft de zienswijze in 4 aparte documenten vormgegeven: 1) Begeleidende brief 2) Document met algemene opmerkingen 3) Het hoofddocument TVW voorzien van vragen en opmerkingen 4) Een document met vragen en opmerkingen die betrekking hebben op de bijlagen bij de TVW.	De personen die in de bijlage worden genoemd worden niet als afzonderlijke indieners van zienswijzen gezien maar als achterban van de indiener, die zelf contact met deze achterban onderhoudt. Ad 1) een reactie op de zienswijzen die zijn geuit in het begeleidend schrijven is opgenomen in dit document in dit overzicht. Ad 2) een reactie op de zienswijzen in het document met algemene opmerkingen en vragen is opgenomen in dit document in dit overzicht. Ad 3) Er is met belangstelling kennis genomen van de bijlage en de daarin gepleegde redactie. In het belang van de leesbaarheid van deze nota van beantwoording zijn in deze nota geen reacties hierop verwerkt. Het stuk wordt als bijlage bij de nota van beantwoording gevoegd. Ad 4) De opmerkingen in de bijlagen zijn op enkele punten aanleiding geweest om de stukken tekstueel aan te passen. De zienswijzen en hun beantwoording zijn verwerkt in deze nota van beantwoording.	
105		1) Zienswijze in de begeleidende brief: De keuze om al dan niet buiten de specifieke bijdragen van de rijksoverheid voor met name de proceskosten uit de algemene gemeentelijke middelen een stelpost vrij te maken komt niet eens aan de orde in de concept-TVW. Dat maakt het zeer waarschijnlijk dat de feitelijke inzet vanuit de gemeente begrenst blijft door wat de specifieke bijdrage van de rijksoverheid mogelijk maakt.	De programmabegroting van Gouda voorziet in de uitvoering van het programma energietransitie. De feitelijke inzet van de gemeente is gerelateerd aan de huidige begroting. Het vrijmaken van een stelpost uit de algemene middelen is nog niet aan de orde. Het visiedocument TVW leent zich niet om uitgerust te worden met een begroting. Dat is iets voor een uitvoeringsplan. Dat er veel inzet gepleegd moet worden waarvoor veel middelen van diverse aard nodig zijn is duidelijk. Met het oog daarop is hoofdstuk 1.5 opgenomen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

106		Indiener stelt: “om in 2022 toch al volop van start te kunnen gaan komt het in mijn visie dus vooral aan op gebruikmaking van de inzet van koplopers. Dat lijkt me een reden temeer om te zorgen dat de TVW helderheid biedt over de kaders voor de komende periode en de context ervan”.	De TVW is tot stand gekomen met inbreng van onder meer een aantal van deze “koplopers”, en de samenwerking met hen zal de komende periode verder vorm krijgen. De participatie- en communicatiestrategie die bij de TVW wordt ontwikkeld, komt in samenspraak met onder meer deze koplopers tot stand. De TVW biedt voldoende helderheid en houvast om in 2022 met de daarin beschreven projecten van start te gaan.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
107		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: “ALG 01” In de nota wordt, onder meer op blz. 06, met zoveel worden gezegd dat het doel van de TVW is om de CO₂-uitstoot aanzienlijk te verlagen. In navolging van de rijksoverheid wordt “het afscheid van aardgas en andere fossiele brandstoffen en het inzetten van nieuwe duurzame vormen van warmte” als belangrijk middel gezien. Er ontstaat complexiteit als aardgasvrij worden ook een doel op zichzelf is met het oog op het leegmaken van de Nederlandse gasvelden	Verlagen van de CO₂ uitstoot is een ambitie van het college en wordt in de inleiding als zodanig beschreven. Het is een belangrijk hoofddoel van het klimaatakkoord. Het is echter niet de hoofddoelstelling van de TVW. In het klimaatakkoord zijn tientallen maatregelen vastgelegd om klimaatverandering tegen te gaan. Eén daarvan is: stoppen met gebruik van aardgas en overstappen op andere, duurzame warmtebronnen. Over de TVW is in het Klimaatakkoord afgesproken dat “...elke gemeente uiterlijk eind 2021 een plan presenteert voor de overstap van aardgas op...(andere bronnen)”. Dit laatste is het doel van de TVW. Dit staat voldoende duidelijk beschreven in hoofdstuk 1.1.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
108		Omdat het in een hoog tempo afstappen van het gebruik van aardgas tot effect kan hebben dat voornamelijk de CO₂-uitstoot juist toeneemt zou een consequentie zijn om het gelijk stellen van CO₂ neutraliteit en aardgasvrij los te laten en te bepalen waaraan prioriteit wordt gegeven: CO₂ neutraliteit of aardgasvrij. En stelt voor om te kiezen voor CO₂ neutraliteit en CO₂ reductie te bestempelen als de weg daar naar toe. Stelt voor om hoofdstuk 2 hierop aan te passen.	De TVW beschrijft de temporisering van aardgasvrijworden. Dit is de opdracht zoals in het Klimaatakkoord staat. Deze opdracht vervangen voor een hoofddoel op gebied van CO₂ reductie betekent een andere visie. Hiermee zal de TVW niet voldoen aan de landelijke afspraken. Dat het college hiernaast de CO₂ doelstelling ook zeer belangrijk vindt blijkt uit het feit dat een belangrijk deel van de “korte termijn”-buurten bestaat uit buurten waar “aardgasvrij-ready” het streven is. Isoleren en besparen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
109		Indiener stelt dat om CO₂-reductie te bereiken de warmtetransitie	Het besluit om al dan niet een strategienota met CO₂	Zienswijze leidt niet tot

		maar één van de middelen is. De doelstelling “CO ₂ neutraal” bestrijkt een breder terrein. En stelt voor om een aparte strategienota te wijden aan de doelstelling om per 2040 een CO ₂ neutraal Gouda te bereiken.	neutraliteit als doel op te stellen valt niet binnen de strekking van de TVW.	aanpassing van de TVW of de bijlagen
110		Indiener voorziet problemen met het behalen van een planning die uitgaat van 2040 als eerste jaar van een ‘aardgasloos Gouda’, bepleit realiteitsbesef op gebied van CO ₂ neutraliteit omdat alternatieve vormen van warmte er tijdelijk voor kunnen zorgen dat CO ₂ uitstoot juist toeneemt. Beide argumenten gecombineerd met de problemen rond de financiering brengen indiener tot de zienswijze: de doelstelling 2040 aardgasvrij los te laten en daar een ander jaartal (dat realistisch is) voor te nemen.	Voor de reactie op deze zienswijze: zie onder antwoord 3 en 4	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
111		niet opgenomen is hoe tussentijds en eind 2039 zal worden bepaald in hoeverre de doelstelling bereikt is. Dat is een ommissie.	het klopt dat in de TVW niet is opgenomen hoe het bereiken van de doelstelling gemonitord gaat worden. Landelijk wordt de voortgang van het Klimaatakkoord gemonitord door bij gemeenten aantallen aardgasvrij gemaakte woningen en isolatieacties. Het is mogelijk dat landelijk een methodiek ontwikkeld wordt om alle TVW's te monitoren. Voordat hier duidelijkheid over is, is het voldoende om bij elk WUP een monitoringsmethode af te spreken.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
112		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: “ALG 02” Indiener stelt voor om een schema op te stellen waarin indicatief per jaar wordt weergegeven hoeveel woningen en gebouwen er zullen worden verduurzaamd en/of van het gas af gaan. realisatiecijfers in datzelfde schema opnemen.	het bepalen van aantallen gebeurt pas nadat er aanvullend onderzoek is gedaan en zal in het WUP worden beschreven. Inrichten van een monitoringssysteem wordt onderdeel van de uitvoering.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
113		Indiener mist in de TVW de toelichting waarom niet op indicatieve basis de stadsdelen worden benoemd die gedurende de werkingstijd van 5 jaar in aanmerking komen voor het maken van een start met de voorbereiding van een uitvoeringsplan.	In hoofdstuk 1.4 wordt uitgelegd wat wordt verstaan onder “verkenningblokken”; de stadsdelen die kansrijk zijn om als eerste van het aardgas af te gaan. Het zou tot verwarring leiden als daarnaast wordt uitgelegd waarom niet meer stadsdelen worden benoemd.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

114		Indiener mist de vermelding op welke wijze en door welk orgaan van de gemeente het beginjaar van de start van het opstellen van een wijkuitvoeringsplan gebeurt. En zegt voorstander te zijn van vaststellen van het startjaar door de gemeenteraad. Als dat niet in de TVW zelf wordt vastgelegd wordt dat naar de mening van indiener automatisch een bevoegdheid van het college van BenW.	In hoofdstuk 1.4 van de TVW wordt uitgelegd dat de definitieve TVW na vaststelling door de gemeenteraad onderdeel zal worden van de Omgevingsvisie en dat verdere uitwerkingen op buurniveau vervolgens een plek zullen krijgen in het Omgevingsplan. Meer precies geformuleerd: <i>“...in een nader uit te werken programma en de daarbij behorende regels in het Omgevingsplan.</i> De Omgevingswet is nog niet van kracht maar daarop wordt wel voorgesorteerd bij het opstellen van Transitievisie Warmte en Wijkuitvoeringsplan. De huidige lijn is: TVW en WUP zijn beide programma in de zin van de omgevingswet. (in de TVW liggen datums en jaartallen nog niet vast en het WUP: is de onderbouwing van hetgeen wordt vastgelegd in het omgevingsplan.) In het Omgevingsplan worden de regels gesteld bij datgene wat in het WUP is vastgelegd. Daarmee is <i>formeel</i> het vaststellen van een omgevingsplan de bevoegdheid van de gemeenteraad. Dit neemt niet weg dat het college kan besluiten om (net als bij vaststellen van de TVW) de gemeenteraad te betrekken bij het besluit. Belangrijkste in dit verband is: de intentie van het college om alle processen in nauw overleg met gemeenteraad én alle stakeholders te voeren.	Onder 1.4 als laatste twee zinnen als volgt wijzigen: De definitieve TVW zal na vaststelling door de gemeenteraad onderdeel worden van de Omgevingsvisie. Verdere uitwerkingen op buurniveau zullen vervolgens een plek krijgen in een nader uit te werken programma en de daarbij behorende regels. Het is de intentie van het college om de gemeenteraad nauw te blijven betrekken bij vervolgstappen. De rol van de gemeente is meer nauwkeurig beschreven in hoofdstuk 7.7.5.
115		Indiener mist de beschrijving van instrumentarium om de onderlinge samenhang tussen afzonderlijke uitvoeringsplannen in de gaten te houden.	Samenhang met andere programma's en samenhang tussen de programmaonderdelen valt onder het overkoepelend programmamanagement Energietransitie. Ontwikkelen van dit instrumentarium op niveau van de TVW is onderdeel van de uitvoering.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
116		Omliggende stadsdelen moeten worden geïnformeerd over de uitvoeringsplannen en bewoners van deze omliggende stadsdelen	Het betrekken van bewoners van omliggende stadsdelen wordt onderdeel van het proces om te komen tot een WUP.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van

		moeten hun mening kunnen geven over het conceptbesluit tot vaststelling van een WUP	Dit zal worden verwoord in de participatie- en communicatiestrategie, zie ook onder punt 106.	de TVW of de bijlagen
117		Indiener vindt de planning onnodig vaag en stelt voor een globale indicatie te geven van het jaar waarin zal worden gestart met de voorbereiding van een uitvoeringsplan. Indiener noemt dit “..in een bepaald opzicht in afwijking van de afspraak als bedoeld onder a. op blz. 27 van het Klimaatakkoord” en vindt de wijze van planning op gespannen voet staan met de vermelding op blz 27 van het Klimaatakkoord: “De gemeente bepaalt in samenspraak met de betrokken stakeholders de planning van de (stapsgewijze) aanpak richting aardgasvrij”.	De in de TVW beschreven fasering is opgedeeld in korte termijn, middellange termijn en lange termijn. De startjaren van deze termijnen kunnen worden beschouwd als startjaren voor het opstellen van een uitvoeringsplan. Deze planning is het resultaat van onderzoek en veel gesprekken met veel stakeholders en bewoners; voor aanwijzen van een startbuurt met een concreet startmoment bleek nog niet voldoende draagvlak te bestaan. Het Klimaatakkoord beschrijft in de door indiener genoemde passage: “Voor wijken waarvan de transitie voor 2030 is gepland, maken zij ook de potentiële alternatieve energie infrastructuur bekend en bieden zij inzicht in de maatschappelijke kosten en baten en de integrale kosten voor eindverbruikers hiervan”. De Goudse TVW beschrijft géén wijken waarvan de transitie voor 2030 is gepland. In plaats daarvan beschrijft de TVW die buurtclusters en stadsbrede projecten waarvan de nadere onderzoeken op korte termijn starten (vanaf 2022 en vóór 2025). De TVW beschrijft verder in hoofdstuk 7 dat het opstellen van wijkuitvoeringsplannen in samenspraak met stakeholders zal plaatsvinden.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
118		Indiener mist in de TVW de expliciete vermelding welk orgaan de feitelijke beslissing neemt over het jaar waarin daadwerkelijk van start wordt gegaan. En noemt dat dit, wanneer dit niet wordt gedaan, automatisch een bevoegdheid van het college is. Vraagt daarnaast om duidelijkheid over de wijze waarop bewoners van een betrokken stadsdeel een inbreng kunnen leveren ten aanzien van het jaar waarin de voorbereiding van een	Wat betreft de bevoegdheden: De concept TVW beschrijft dat in de verkenningsblokken eerst nader onderzoek gedaan wordt, samen met bewoners en stakeholders. Werkende weg wordt duidelijk wanneer een “start” gemaakt kan worden. Wat verstaan wordt onder “start” is in dit stadium nog niet helemaal helder (is het de start van een verkenning, of is het bijvoorbeeld een ‘go/no go-beslissing’?).	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		uitvoeringsplan feitelijk van start zal gaan.	Bewoners kunnen dus altijd hun inbreng leveren. Bij elke stap wordt rekening gehouden met de dan geldende wet- en regelgeving, inclusief formele inspraak. Zodra er planvorming plaatsvindt waarbij regels voor inwoners worden geformuleerd staan besluiten ook open voor beroep. Dit is in de TVW nog niet aan de orde en hoeft ook niet op vooruit te worden gelopen.	
119		Indiener stelt vragen bij de planning gerelateerd aan de te behalen aantallen. Ziet veel onduidelijkheid ontstaan rond de indeling middellange termijn, lange termijn en natuurlijk tempo. Geeft in rekenscenario's diverse mogelijkheden en uitkomsten weer en stelt dan de vraag: wordt het zeer waarschijnlijk geacht dat in 2030 ook al een fors deel van de woningen die zijn ingedeeld onder natuurlijk tempo en gefaseerde aanpak aardgasvrij zullen zijn?	De in de TVW beschreven planning is globaal, dat klopt. Zie hiervoor ook onder antwoord 117. Vast staat, dat in 2022 wordt begonnen in Middenwillens-West en Plaswijck-kern met verder onderzoek om over te stappen op een duurzame vorm van warmte.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
120		Indiener stelt voor om de behaalde resultaten in een dashboard te verwerken. Daarin per onderscheiden stadsdeel vermelden welk percentage van de genoemde aantallen inmiddels is gerealiseerd, onderscheiden naar verduurzaamd en naar aardgasvrij	Op welke manier doelstellingen gemonitord gaan worden is onderdeel van de uitvoeringsfase. We betrekken de koplopers in de stad graag bij het ontwerpen van een dergelijk instrument	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
121		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: "ALG 03" Indiener merkt op dat de termijn waarbinnen de TVW zal worden geactualiseerd niet eenduidig is verwoord in de TVW. Op meerdere plekken is sprake van een termijn van "minimaal 5 jaar", terwijl in hoofdstuk 7.7.7 "elke 5 jaar" staat. Stelt voor om hier "tenminste" toe te voegen. Merkt op dat 5 jaar wel een lange periode is en pleit voor de nadruk op "actualisering zodra er aanleiding is". Verwijst daarbij naar de RES waarbij van actualisering eens per 2 jaar wordt uitgegaan. En stelt verder voor om de actualisering te gebruiken voor het vastleggen van het startjaar voor de voorbereiding van een	De tekst wordt inderdaad duidelijker wanneer de zin in paragraaf 7.7.7 gelijk is aan eerdere formuleringen. In het Klimaatakkoord is afgesproken: "De transitievisie warmte zal in principe eens in de 5 jaar geactualiseerd worden.....Uiterlijk in 2022 wordt – op basis van ervaringen met de eerste transitievisies – bepaald of 5 jaar inderdaad de beste termijn is voor een collectieve actualisatiecyclus. Dit ook bezien vanuit de wisselwerking met de actualisatiecyclus van de RES. Gemeenten kunnen indien gewenst vaker de transitievisie warmte actualiseren." Aangaande de RES is landelijk de afspraak dat deze elke 2 jaar	Toevoegen aan 7.7.7 een-na-laatste zin: "....wordt de TVW <i>tenminste</i> elke..."

		uitvoeringsplan voor een specifiek stadsdeel. Dit om te borgen dat totaaloverzicht en samenhang behouden blijven en dat de planning van de start een bevoegdheid van de gemeenteraad blijft.	wordt geactualiseerd. Aangaande de TVW is het afhankelijk van zowel ontwikkelingen binnen de gemeente als landelijke afspraken hierover of de periode van 5 jaar wordt ingekort.	
122		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: "ALG 04" Indiener wil het gebruik van begrippen als 'verkenningblok', 'verkenningbuurt' en 'startbuurt' koppelen aan een duidelijke definitie ervan in de begrippenlijst. Wijst op twee tekstgedeelten waar de term 'startbuurt' niet met elkaar lijkt overeen te stemmen (hfd 6.1 eerste alinea en hfd 1.2 laatste alinea) en verwijst daarbij naar het proces van voorbereiding waarin nog over 'startbuurt' gesproken werd.	In het proces om te komen tot een TVW is met veel betrokkenen gesproken. Het bleek voor veel betrokkenen een té grote stap om al in dit proces van "verkenningbuurt" naar "startbuurt" te gaan. Dit is beschreven in hoofdstuk 1.2. De kern van de gesprekken was: "er moet eerst nog meer onderzoek gedaan worden in de buurten, zowel op technisch als op sociaal/maatschappelijk vlak". In samenspraak met de stakeholders is toen voorgesteld om voor deze buurten de term "verkenningblokken" te gebruiken. Het is een proces waarin mensen met elkaar hebben gezocht naar de voor dit moment beste benaming.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
123		Verder ervaart indiener de informatie over het procesverloop na aanwijzing van een buurt/cluster waar enigerlei start zal plaatsvinden als niet-consistent. Indiener bepleit een eenduidige en volledige beschrijving van de stappen vanaf de start van transitie-activiteiten in een cluster/buurt en dat daarin duidelijk wordt beschreven hoe en door wie wordt besloten óf tot het opstellen van een <i>plan van aanpak</i> voor een uitvoeringsplan wordt besloten en later tot het opstellen van het betreffende plan zelf wordt besloten.	Voor de in de TVW genoemde verkenningblokken zal een plan van aanpak worden opgesteld voordat de nadere verkenningen starten. In deze TVW wordt beschreven dat het voornemen is om alle stappen in nauwe samenspraak met alle betrokkenen te zetten. Betrokkenen in het proces naar de TVW hebben gemerkt dat veel aannames niet bleken te kloppen en bijgesteld moesten worden. In dit stadium al een volledige beschrijving van de processtappen in de toekomst geven wordt daarom niet als een goed plan gezien. Vertrouwen in de samenwerking en een gezamenlijk leerproces heeft meer de voorkeur van het college.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
124		Indiener stelt voor om de term "wijkuitvoeringsplan" los te laten (stelt; een wijk als grondgebied voor plannen is niet meer in beeld) en stelt voor om een andere benaming te gebruiken,	Het is mogelijk dat tijdens de samenwerking in de komende jaren wordt gekozen voor een andere term. Voorlopig wordt de landelijke lijn gevolgd om de	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		bijvoorbeeld clusteruitvoeringsplan (CUP) of transitieuitvoeringsplan (TUP).	uitvoeringsplannen “WUP” of wijkuitvoeringsplan te noemen. Op dit moment is deze benaming in de communicatie de meest gebruikte term dus voor ieder ‘herkenbaar’.	
125		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: “ALG 05” Onder ALG05 stelt indiener een aantal vragen over de begrippen “actieve buurtbewoners”, “meerderheid van betrokkenen”, en “participatie”. En vraagt zich af of hier geduid wordt op de nog vast te stellen participatiestrategie. En benoemt hierbij dat het in de TVW thuis hoort dat voor de verschillende betrokkenen duidelijk is hoe het vaststellingsproces zal verlopen.	Deze vragen zullen in de loop van het uitvoeringsproces beantwoord worden.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
126		Noemt de relatie tussen uitvoeringsplannen en omgevingsplannen een specifiek punt van aandacht. Bepleit het alsnog invoegen van informatie over wat wanneer wordt vastgesteld, met welke procesgang.	De omgevingsvisie van Gouda is nog niet vastgesteld. Het ministerie van BZK heeft begin 2021 gemeenten geïnformeerd over hun bevoegdheden in de Omgevingswet en de Warmtewet, en de relatie tussen Transitievisie Warmte en Omgevingsvisie geschetst. In de fase van voorbereiding op het maken van uitvoeringsplannen wordt duidelijk welke procesgang en procedures gevolgd kunnen of moeten worden. Een en ander is nu nog niet uitgekristalliseerd zodat het te vroeg is om nu al te verwerken in de TVW.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
127		Indiener heeft een aantal vragen over het aanwijzen van een exploitant van het warmtenet; kan dit los van de vaststelling van een uitvoeringsplan? Wie “wijst een warmtebedrijf aan”? Het college of de gemeenteraad? Indiener pleit ervoor dat in de TVW wordt vastgelegd dat in het eerste kwartaal 2022 een strategiedocument voor besluitvorming door de gemeenteraad zal worden opgesteld waarin wordt aangegeven hoe de gemeente wil omgaan met (mede) door bewoners opgezette energiecoöperaties voor de exploitatie van warmtenetten.	Het kader “Warmtewet 2.0” waar door indiener naar wordt verwezen verwoordt de stand van zaken genoemd in een Kamerbrief uit december 2019. Inmiddels is bekend dat de besluitvorming over de Warmtewet is uitgesteld en deze nog niet in januari 2022 in zal gaan. Hoe om te gaan met warmtenetten en de exploitatie hangt nauw samen met de bevoegdheden die voortvloeien uit die wet. Het lijkt niet verstandig om daarop vooruit te lopen. De TVW wordt ook niet gezien als aangewezen plek om het opstellen van strategiedocumenten vast te leggen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: "ALG 06"		
128		Indiener ervaart formuleringen over betaalbaarheid en woonlastenneutraliteit als strijdig en niet transparant en bepleit daarom nadere invulling van de 'belofte' van betaalbaarheid, met name in relatie tot de toezegging op blz. 42, regel 01-02: ".Deze buurten worden pas startbuurten bij gedragen overeenstemming van de meerderheid van betrokkenen over de betaalbaarheid". De definitie van woonlastenneutraliteit op blz 16 en 49 geeft ook geen duidelijkheid. Indiener wil toegevoegd zien welke kosten exact bij de kostenvergelijking worden betrokken	Het is begrijpelijk dat het thema betaalbaarheid vragen oproept. Dit zal helaas niet in deze eerste TVW verholpen kunnen worden. De verwachting is dat in de uitvoeringsfase, wanneer een WUP wordt opgesteld, meer gedetailleerd onderzoek op pandniveau worden uitgevoerd. Meer exacte gegevens over kostenvergelijking zal dan ook pas in dat stadium voorhanden zijn. Over woonlastenneutraliteit wordt ook landelijk een discussie gevoerd. Er zijn veel meningen over. Uiteindelijk bepaalt elke individuele pandeigenaar zelf wat zij/hij "betaalbaar" vindt.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
129		Indiener acht de kans groot dat het voorlopig zal ontbreken aan voldoende financiële bijdragen vanuit de Rijksoverheid en denkt ook dat het gemeentebestuur dat 'gat' niet uit eigen middelen zal opvullen. En vindt het daarom logisch dat hoofdstuk 7, de "uitvoeringsstrategie" daarop wordt ingericht. Indiener stelt voor om diverse tekstdelen van de concept-TVW aan te passen	Met deze eerste TVW laat Gouda zien welke inspanningen er zijn gedaan om een globaal tijdspad te schetsen voor het aardgasvrij maken van de stad, en om een start te maken met de uitvoering. Met het toevoegen van een uitvoeringsstrategie is al een doorkijk gegeven naar de fase van uitvoering. Tegelijkertijd is het heel onzeker of plannen uitvoerbaar zijn, omdat de factor 'middelen' nog onzeker is. Toch is ervoor gekozen om de uitvoeringsstrategie te schrijven met de bedoeling om deze uitvoering te kunnen starten. In de eerstvolgende jaren van uitvoering zal blijken op welke manier de uitvoeringsstrategie moet worden aangepast. Die aanpassing kan gedaan worden bij de eerstvolgende actualisering van de TVW.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: "ALG 07"		
130		Indiener is opgevallen dat er geen specifieke aandacht is in de concept-TVW voor het stimuleren van de totstandkoming van energiecoöperaties. En bepleit het opnemen van een aanvullende tekst waarin tot uiting komt op welke wijze op ondersteuning van gemeentewege mag worden gerekend.	Dit is een punt van uitwerking tijdens de uitvoering.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: "ALG 08"		

131		Indiener wijst op het ontbreken van een aanpak voor proceswarmte die ingezet wordt in de industrie. Ervaart dat als een belangrijke omissie.	Dit kopt; in hoofdstuk 1.3 wordt beschreven dat proceswarmte voor de industrie een specifieke opgave is. Deze sector valt onder een andere Klimaattafel. Het onderwerp maakt dus “volgens landelijke afspraak” geen deel uit van de TVW. De tekst zal beter worden toegelicht.	In 1.3 eind eerste alinea toevoegen: “..die via een andere tafel van het nationale Klimaatakkoord loopt”.
		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: “ALG 09”		
132		Indiener merkt n.a.v. de tabel met overzicht van alle warmtebronnen (4.2.5) op, dat het totaal aan beschikbare warmte lager is dan de beschreven totale warmtevraag (4.1.4 en 4.2). Stelt voor dat aangegeven wordt welke conclusies daaruit getrokken kunnen worden en hoe dat verschil kan worden overbrugd.	In de tabel op 4.2.5 staat een aantal warmtebronnen zonder getal genoemd met de aanduiding “ruim” of “onbekend”. In de uitvoeringsfase zal per wijk stap voor stap hierover meer duidelijkheid worden verkregen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: “ALG 10”		
133		Indiener stelt voor om in het kader van onder meer de energietransitie een <i>expertgroep</i> in te stellen wanneer complexe afwegingen moeten worden gemaakt, waarbij moeilijk tot niet vergelijkbare grootheden in het geding zijn. (bijvoorbeeld de Multi Criteria Analyse). Pleit ervoor om in dit soort situaties tot overeenstemming te komen via inzet van een expertgroep.	Het instellen van een dergelijke groep gaat breder dan de scope van de TVW. In het proces naar deze eerste TVW is overigens gebruik gemaakt van een-op-een gesprekken met stakeholders, de Transitietafel, gesprekken met inwoners, met experts en gesprekken in de regiegroep.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: “ALG 11”		
134		Indiener merkt op dat het gebruik van de term “de gemeente” of “Gemeente Gouda” de “nabijheid niet bevordert” en doet de aanbeveling om waar dit wordt gebruikt te wijzigen in “ons gemeentebestuur”.	Het gebruik van “ons” en “wij” wordt in gemeentelijke stukken vermeden omdat daarbij veelal niet duidelijk is wie met “wij” worden bedoeld. Daarom wordt “Gemeente Gouda” gebruikt.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: “ALG 12”		
135		Indiener merkt op dat in de concept-TVW een aantal voorgenomen activiteiten staat vermeld. Doet de aanbeveling om een lijst op te stellen waar die activiteiten in zijn opgenomen.	Deze suggestie neemt het college in overweging.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
		2) Zienswijzen in het document met algemene opmerkingen: “ALG 13”		
136		Indiener merkt op dat de inhoudelijke strategie en de participatiestrategie van elkaar losgekoppeld zijn, omdat de participatiestrategie geen onderdeel	De TVW beschrijft de meer algemene kaders voor de participatie. Indiener heeft gelijk dat een participatiestrategie	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		is van deze TVW maar later wordt opgesteld. Ze kunnen daardoor niet in onderlinge samenhang worden beoordeeld. Indiener stelt daarom voor om een toezegging op te nemen dat een participatiestrategie vóór die start zal zijn vastgesteld.	moet worden vastgesteld vóór de start van de uitvoering. Hier wordt aan gewerkt. De gemeenteraad is op 29 juni geïnformeerd over de op handen zijnde participatie- en communicatiestrategie.	
137		Indiener beschouwt het als een omissie dat in de concept-TVW niet de plannen zijn beschreven voor de gevallen waarin de deelname vanuit belanghebbenden niet spontaan ontstaat.	Het is juist dat in de concept TVW niet beschreven staat hoe de gemeente de groep gaat betrekken die niet uit zichzelf meedoet. Dit is een punt van uitwerking in de uitvoerende fase. De participatie- en communicatiestrategie is hiervoor het eerste beleidskader.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
138		De concept TVW spreekt meermaals over “ondersteuning”. Indiener mist de concrete uitwerking daarvan. Vindt het belangrijk om hiermee aan het verwachtingspatroon van burgers te voldoen. Verzoekt om zicht te bieden op wat de bewoners(groepen) op het gebied van ondersteuning kunnen verwachten.	Het is helaas nog niet mogelijk om in deze eerste TVW al concreet te maken (in cijfers en bedragen) wat ondersteuning in zal houden. Er is landelijk daarvoor nog onvoldoende duidelijkheid over subsidies en regelingen. Dit punt zal dus in de uitvoerende fase worden uitgewerkt.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
139		<i>Bijlagen:</i> onder ditzelfde zaaknummer zijn twee bijlagen ingediend: 3) Het hoofddocument TVW voorzien van vragen, opmerkingen en suggesties om te wijzigen of aan te vullen	Reactie: Ad 3) Het stuk is vanwege de omvang niet in dit overzicht opgenomen maar als bijlage toegevoegd. - Daar waar het gaat om het interpreteren van tekstgedeelten of losse woorden wordt verwezen naar de verschillende informatiebijeenkomst die zijn geweest of nog gaan plaatsvinden. Er is voor gekozen om de tekst in de TVW bondig te houden. Zeker in het inleidende hoofdstuk gaat het om de hoofddoelstelling en de hoofdlijnen. Lezers van de TVW die bepaalde gedeelten niet begrijpen kunnen hun vragen langs diverse wegen stellen. Wanneer deze tekst op elke pagina aangevuld wordt met toelichtende tekst wordt het stuk voor de gemiddelde lezer alleen maar slechter leesbaar.	Zienswijze leidt tot enkele tekstuele aanpassingen

			- De vraag << is het reëel om met de huidige kennis vast te houden aan de ambitie om in 2040 aardgasvrij te zijn?>> wordt niet in de TVW beantwoord omdat deze ambitie in het coalitieakkoord verwoord is en daarmee uitgangspunt voor de TVW.	
140		4) Een document met vragen en opmerkingen die betrekking hebben op de bijlagen bij de TVW. <i>Bijlage A:</i> Ad 04.38-05.41: Deze teksten zijn niet consistent ten opzichte van de tekst in paragraaf 1.2 van de concept-TVW.	In beide stukken staan geen onwaarheden. Het kan zijn dat lezers de teksten iets verschillend interpreteren. Dit staat een succesvolle start van de uitvoering niet in de weg.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
141		Ad 04.05-06: Ten aanzien van de energietransitie is er naar mijn weten geen "vraag" vanuit de stad geweest. Hopelijk wordt in het definitieve voorstel aan de gemeenteraad hier een tekst opgenomen die ernaar verwijst dat de intentie van het gemeentebestuur is om rekening te houden met wat leeft in de stad.	Citaat uit het coalitieakkoord. Wordt niet binnen de TVW behandeld.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
142		Ad 04.41-48: De invulling van regie die uit de context blijkt is dat de gemeente de trekkersrol, de sturende rol en de bepalende rol vervult. Dat lijkt sterk op voortzetting van de traditionele rol van overheden.	Er staat als laatste zin: "de visie hierop zal in de komende jaren ontwikkeld worden".	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
143		De gemeente is bij de energietransitie één van de direct betrokken partijen (onder meer vanwege eigen bezit, invloed op bezit van anderen -zoals schoolbesturen- en bepalende rol ten aanzien van plannen die aan de energietransitie zijn gerelateerd). De gemeente kan dus als één van de stakeholders worden beschouwd. Daardoor is het niet effectief als 'de gemeente' een zogezegd onafhankelijke rol claimt bijvoorbeeld ten behoeve van projectcoördinatie.	De nog vast te stellen participatiestrategie gaat uit van "betrokkenen worden partners". Voor het overige: in bijlage A is weergegeven hoe tot dusver de overlegstructuur is geweest. Hoe deze zich zal ontwikkelen is geen onderdeel van de TVW maar van de doorontwikkeling van het programma energietransitie en hangt af de uitwerking van een en ander in de praktijk.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
144		Indiener bepleit de inschakeling van onafhankelijke projectcoördinatoren waarbij ambtenaren de "inhoudelijke" inbreng leveren die samenhangt met de "rol die de gemeente speelt in gebieds- en	Die onafhankelijke personen kunnen nooit helemaal onafhankelijk zijn want ze worden door een partij betaald. Waarschijnlijk werken deze	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		wijkontwikkelingen” en andere/specifieke belangen (bijvoorbeeld als gebouweigenaar). Bepleit in samenhang daarmee de inschakeling van onafhankelijke personen voor het opmaken van verslaglegging op hoofdpunten, van besluitenlijsten en actielijsten.	onafhankelijke personen t.z.t. in opdracht van de gemeente.	
145		Ad 04.50-52: Indiener vindt het erg vaag als wordt gesteld dat de visie op de nieuwe taken in het kader van de nieuwe Warmtewet “in de komende jaren” ontwikkeld wordt. Het lijkt logisch dat dat gebeurt zodra er voldoende informatie over die taken beschikbaar is.	Dat is juist.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
146		Ad 05.03-04: Als de gemeente de regie voert, zoals beschreven op blz. 4 regel 40-48, dan is het niet logisch dat de regiegroep “de keuzes (maakt) voor de transitievisie warmte”. De betreffende tekst heeft wijziging of bronvermelding gekoppeld aan bijstelling van de tekst op blz. 4 regel 40-48.	Dat is juist opgemerkt, deze tekst geeft niet duidelijk weer hoe de rollen zijn verdeeld.	<i>Bijlage A:</i> Onder de kop “Stuurgroep en regiegroep”: laatste zin wijzigen: <<Rol van de regiegroep is onder andere ambtelijke adviezen voor het college tbv de keuzes in de energietransitie voor te bereiden>>
147		Ad 05.12-14: Op welke wijze is de informatie uit de kennismakingsgesprekken met de stakeholders, waaronder “bewoners”, verwerkt?	Deze informatie is mondeling verwerkt, de gesprekken hadden een informeel karakter.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
148		Ad 05.34-40: Welke rol speelt de raadsbrede werkgroep energietransitie in relatie tot hetgeen is opgenomen in paragraaf 7.6 van de concept-TVW?	Dezelfde rol	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
149		Ad 05.51-06.03: Zie hieromtrent mijn opmerkingen onder Ad 51.12-14 ten aanzien van de concept-TVW.	Aangaande de “..volgende stappen in de supportstructuur”: Dit wordt nader uitgewerkt in de uitvoeringsfase. De TVW is een algemeen visie-document waarin geen concrete uitvoeringsstappen worden uitgewerkt.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
150		Ad 06.11-14: Worden de andere partners/stakeholders daar op enigerlei wijze bij betrokken en zo ja, hoe?	Deze opmerking betreft waarschijnlijk de prestatieafspraken woningcorporaties. Vragen hierover worden niet binnen de TVW behandeld.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
151		Ad 06.16-19: Het is niet duidelijk waarom de transitie inzake warmte verbonden is, en ook nog “uiteraard	Fijn dat op een onduidelijkheid wordt gewezen. Het volgen van	<i>Bijlage A:</i> Onder de kop Duurzame

		nauw”, met de transitie naar schone vormen van mobiliteit. Waarom wordt in een bijlage de beleidskeuze vermeld om ten aanzien van de transitie warmte en de transitie mobiliteit aparte beleidstrajecten te volgen terwijl die even eerder als nauw verbonden zijn gekenschetst?	aparte trajecten is op zich geen beleidskeuze. De tekst zal worden verduidelijkt.	Mobiliteit: tekst aanpassen naar: <<Voor de warmtetransitie en de transitie naar schone vormen van mobiliteit worden aparte beleidstrajecten gevolgd. Daarom maakt duurzame mobiliteit geen onderdeel uit van de Transitievisie Warmte. Beide beleidstrajecten worden goed op elkaar afgestemd.>>
152		Ad 07: “1-op-1 gesprekken met potentiële stakeholders”: Wat is de betekenis van “potentiële” in deze zin?	Het woord potentiële wekt hier inderdaad verwarring. Het wordt verwijderd.	Bijlage A: In het overzicht participatiemomenten: In de zin “1-op-1 gesprekken met potentiële....enz” het woord “potentiële” verwijderen.
153		Ad 07: 25 jan. 2021 “Raadswerkgroep: presentatie en gesprek”: Tegen het onderdeel “gesprek” tekent indiener op basis van het bepaalde in artikel 82 van de Gemeentewet bezwaar aan.	Deze zienswijze gaat niet over de inhoud van de TVW. Ten overvloede: de TVW is een beleidsregel; bezwaar daartegen is niet mogelijk.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
154		Ad 07: 21 jun. 2021 “Werksessie TVW in raadsbrede werkgroep”: In het geval bij de werksessie ook feitelijk sprake was van overleg met (leden van) het college van B&W tekent indiener op basis van het bepaalde in artikel 82 van de Gemeentewet bezwaar aan. Voor wat betreft de rol van de Raadsbrede Werkgroep verwijst indiener naar de opmerkingen onder Ad 07.28 ten aanzien van de concept-TVW.	Zie antwoord hiervoor.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
155		Bijlage B: Ad 11.01-12.61: Indiener vindt het een omissie dat geen beschrijving is opgenomen over hoe het geven van waardering aan de criteria in de	De MCA is in te zien via maakgoudaduurzaam.nl . De MCA is geen basis om businesscases mee af te wegen; de MCA is gebruikt om alle input die er is te kunnen afwegen ten	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		MCA heeft plaatsgevonden en hoe het afwegingsproces zelf heeft plaatsgevonden, dat vanwege de veelheid en ongelijksoortigheid van de criteria complex moet zijn geweest. Op welke wijze kunnen de belanghebbenden beschikken over de hier in het geding zijnde informatie?	opzichte van elkaar. Het is een werkdocument, een hulpmiddel waarin data is verwerkt, net zoals bijvoorbeeld landelijk de Startanalyse Leidraad van PBL ook zo'n hulpmiddel is.	
156		Ad 11.03-27: Wat is de relatie tussen de hier genoemde criteria en wat landelijk, met name in het kader van het Programma Aardgasvrije Wijken, is ontwikkeld?	De Startanalyse van PBL is verrijkt met lokale data. De hoofdpunten in het afwegingskader zijn afkomstig van landelijke platforms zoals ECW en Platform31. De invulling is tot stand gekomen door gesprekken met stakeholders en regiegroep	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
157		Ad 11.39-40: Indiener vindt het een omissie dat geen motivatie is opgenomen waarom niet alle uitstoot in relatie tot warmte is bekeken.	Valt buiten de doelstelling van de TVW. Daarnaast is landelijk veel discussie over het vinden van goede indicatoren als het gaat om CO ₂ en andere uitstoot. Het is niet de bedoeling om in de TVW Gouda daarvoor het wiel uit te vinden	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
158		<i>Bijlage C:</i> Algemeen: Indiener bepleit bronvermeldingen bij aanduidingen waar dat nog niet staat of niet uit de context blijkt, zoals bij: “een analyse” op blz. 13 in regel 91 en “het gemeten gasverbruik” op blz. 13 in regel 99 en de foutmeldingen op blz. 14 in de regels 05-06 en op blz. 15 regel 26 en “wordt voor alle bedrijfspanden een besparing van 30% geschat” op blz. 14 regel 47	Helder. De toevoegingen worden verwerkt. De foutmeldingen op blz. 14 in de regels 05-06 en op blz. 15 regel 26 zijn ambtshalve aangepast. Wat betreft de tekst over bedrijfspanden: dit is het landelijk gemiddelde. Wordt toegevoegd in de tekst.	<i>Bijlage C:</i> Einde eerste alinea: Na “..een analyse” toevoegen “(startanalyse PBL)”. Na “...het gemeten aardgasverbruik ...” toevoegen: “(Klimaatmonitor)” Onder de kop bedrijfspanden: Achter “...een besparing van 30% geschat...” toevoegen: “(landelijk gemiddelde)”.
159		Ad 14.14-16: Het behoeft toelichting waarop de temperatuur waarop wordt gedoeld betrekking heeft.	De toelichting wordt toegevoegd.	<i>Bijlage C:</i> Onder de kop Toekenning temperatuurniveau: Na “Het bepalen van het temperatuurniveau

				u...." toevoegen: "...van de alternatieve warmtevoorziening".
160		Ad 14.55-56: Als wordt gesteld dat er op individueel niveau gekeken "moet" worden naar een goede warmtevoorziening voor bedrijfspanden dan is het logisch om, primair in de TVW zelf, op te nemen dát dat zal gebeuren en hoe dan.	Het woordje "moet" is in deze zin van minder grote betekenis dan het woord "individueel". De tekst gaat erover dat een collectieve oplossing daar minder voor de hand ligt.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
161		Ad 15.61: Dit kan in deze globale vorm niet worden aangemerkt als bronverwijzing omdat de betreffende informatie op deze wijze beslist niet is te vinden.	Het is in dit geval niet noodzakelijk dat de betreffende informatie bij de bron hervindbaar is; tijdens de uitvoeringsfase worden deze gegevens op gebouwniveau per gebouw bekeken.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
162		<i>Bijlage D:</i> Algemeen: het is voor mensen buiten De WarmteTransitie Makers (DWTM) lastig dat in dit gemeentelijke document herhaaldelijk wordt gesproken over de "eigen" analyse waar op de analyse door DWTM wordt gedoeld.	PBL geeft bij de startanalyse aan dat "...gemeenten de startanalyse kunnen verrijken met eigen data". Hierop wordt gedoeld waar staat "eigen analyse".	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
163		Algemeen: het is naar de mening van indiener van belang de vergelijking van de modellen ook op te nemen in de overzichten die per onderscheiden stadsdeel zijn en worden opgemaakt.	Dit maakt de TVW minder makkelijk leesbaar en voegt voor het onderzoek geen nieuwe informatie toe.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
164		Ad 17.01-56: Waarom worden in deze 'paragraaf' niet alle onderscheiden stadsdelen besproken?	Het gaat in deze bijlage niet om de informatie over de stadsdelen, maar over de vergelijking tussen de verschillende rekenmodellen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
165		Ad 17.16: Het behoeft toelichting wat de betekenis is "de verschillende versies van de Leidraad" in relatie tot het aanhalen van wat lijkt op één van de versies in regel 3 (voetnoot 7).	Van belang in deze zin is niet het feit dat er verschillende versies van de Startanalyse zijn, maar dat uit de verschillende modellen blijkt dat het gaat om heterogene buurten waar veel verschillende opties mogelijk zijn, met vergelijkbare kosten. Het toelichten van een term die van ondergeschikt belang is maakt de tekst minder goed leesbaar.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
166		Ad 17.17-18: Het komt onbegrijpelijk over dat blijken grote verschillen "wijst" op heterogene buurten.	Dit is tijdens buurtbijeenkomsten uitgelegd. Voor belangstellenden kan het ook mondeling uitgelegd worden	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

167		Ad 17.31-37: Het behoeft toelichting waarom de gemeente resp. DWTM meent dat het. In tegenstelling tot wat het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) aanhoudt, “meer zeer de vraag is of er daadwerkelijk groen gas beschikbaar is voor deze buurten”.	Technisch is groengas een optie voor alle buurten, maar het is voorlopig zeer beperkt beschikbaar voor de gebouwde omgeving. Het is zeker nog niet duidelijk of voor de genoemde buurten groen gas beschikbaar zal komen. De tekst is dus juist en behoeft geen nadere toelichting.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
168		Ad 17.39-55: Het behoeft toelichting wat wordt bedoeld met “het warmtealternatief” zoals dat zowel in regel 40-41 als in regel 52 wordt gebruikt.	Het belangrijkste woord in deze zin is niet “het” maar “warmtealternatief”. De warmtealternatieven staan genoemd in de legenda van figuur 6.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
169		Ad 18.01: Het zogeheten openingsbod specifiek voor de gemeente Gouda is voor burgers niet op te roepen.	Dat klopt. Stedin beheert dit systeem en geeft op aanvraag mogelijk toegang.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
170		Ad 19.40: Het behoeft toelichting wat de aanleiding is geweest van de berekeningen door CE Delft.	Dit staat benoemd in de voetnoot	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
171		Ad 19.42: Het behoeft toelichting waarom het basisscenario “het meest realistisch (lijkt)”.	Verkeerde interpretatie van de betekenis van de woorden in de zin. Er staat hier “lijkt vooralsnog het meest realistisch”, wat slaat op “geen beschikbaarheid van groen gas en restwarme uit de Rotterdamse haven”.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
172		Ad 19.44-45: Het behoeft toelichting wat de betekenis is van renovatie “naar NoM”	Zal worden aangevuld met voluit geschreven tekst	Bijlage D: Onder de kop CE Delft Warmteanalyse: In zin 5 na “NoM” toevoegen: (Nul-op-de-Meter”.
173		Ad 19.49: De bronverwijzing met betrekking tot “IF studie 2020” ontbreekt (en daardoor ook de betekenis van IF).	Wordt aangevuld.	Bijlage D: Eind laatste zin de tekst tussen haakjes vervangen door (“Potentiëstudie geothermie Midden-Holland in het kader van de Regionale Energiestrategie - IF Technology 2020”)
174		Bijlage E: Ad 22.02-05: Het ontbreekt aan een verantwoording hoe de keuze	Het is een hulpmiddel geweest en heeft geen leidende functie in het totale onderzoek	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van

		van de betreffende criteria tot stand is gekomen.		de TVW of de bijlagen
175		Ad 22.05: Het ontbreekt aan een verantwoording wie de scores heeft bepaald, met name in de gevallen waarbij geen strikte kwantiteiten zijn of konden worden gebruikt (zoals bij 'draagvlak', waar -mijns inziens terecht- is aangegeven "is moeilijk meetbaar en per definitie dynamisch").	de scores zijn in onderling overleg in onder meer de regiegroep afgesproken	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
176		Ad 22.06-08: Deze weergave geeft een vertekend beeld. De scores van de MCA zijn tijdens het proces aangepast. Misschien zouden bij een andere werkwijze wel andere verkenningbuurten gekozen zijn en daarmee uiteindelijk ook andere verkenningblokken.	De weergave geeft een beeld van de situatie zoals die er uiteindelijk uitziet. Het klopt dat wanneer een andere werkwijze was toegepast er theoretisch andere buurten uit hadden kunnen komen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
177		Indiener benoemt dat de MCA complex is. En vindt het niet passend om te vermelden dat de selectie is "voorgelegd" aan de Transitietafel en bewoners van de verschillende buurten.	In dit stadium gaat het nog niet om detailberekeningen die leiden tot een exacte uitkomst. Die veronderstelling is onjuist. In dit proces was het gesprek voeren van even groot belang; zien en voelen waar de kansen lagen en deze "zachte" gegevens te combineren met meer "harde" gegevens zoals cijfers.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
178		Ad 22.11-12: Als de MCA alleen ondersteunend en zelfs niet leidend was bij de keuze van de verkenningbuurten, dan behoeft het uitleg wat dan wél leidend was en wat verder nog is gebruikt bij het maken van een keuze.	Het gesprek dat tussen alle betrokkenen is gevoerd is leidend geweest. Zie hiervoor ook de beschrijving van het participatieproces.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
179		Ad 22.12-13: Nu er kennelijk nog een "verdere analyse" is gemaakt ontbreekt een verantwoording daarvan.	Dit betreft de Warmtetoel, ontwikkeld door Greenvis, en gepresenteerd in onder meer de buurtbijeenkomsten. Met deze tool is een aantal cases doorgerekend.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
180		<i>Bijlage H</i> Ad 40.05-10: Uit de tekst blijkt niet a. in welke zin de uitkomsten van de Startanalyse en van de Warmtetoel in relatie tot elkaar zijn gebruikt en tot het resultaat hebben geleid dat bij de kostenvergelijking is gebruikt. b. wat het verschil is tussen de Startanalyse en de Warmtetoel, temeer omdat de Startanalyse juist is opgesteld om de 'nationale kosten' te berekenen. Het behoeft toelichting waarom in regel 5 beide instrumenten worden	Het zou de tekst voor de gemiddelde lezer niet verduidelijken wanneer hierover een toelichting zou worden toegevoegd; de Startanalyse wordt in bijlage D beschreven, zie de verwijzing achter de tekst. Bijlage H gaat over de Warmtetoel.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

		genoemd en in regel 12 alleen nog maar de Warmtetoel.		
181		Indiener pleit ervoor dat op basis van het inmiddels beschikbaar zijnde “dashboard eindgebruikerskosten” wordt berekend welke verschillen dat oplevert ten opzichte van de doorrekeningen met gebruikmaking van de Warmtetoel en dat die informatie wordt verwerkt in het bijgestelde ontwerp van de TVW dat aan de gemeenteraad ter vaststelling zal worden aangeboden.	Meer specifieke doorrekeningen zullen tijdens de uitvoeringsfase worden gemaakt; juist berekeningen die gaan over “eindgebruikerskosten”. De concept TVW is opgesteld op basis van de op dat moment beschikbare informatie. Nieuwe informatie zal altijd beschikbaar komen. In die zin zal deze beleidsnota altijd in zeker mate “achter de feiten aanlopen”	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
182	263136	Indiener stelt namens “Dorpsteam Sluipwijk & Plassengebied” 5 vragen. Is de gemeente op de hoogte dat een groot deel van het water in het plassengebied particulier eigendom is?	Ja hier is de gemeente van op de hoogte.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
183		Hoe is de technische infrastructuur ontworpen of bedacht?	In de Concept Transitievisie Warmte zijn alleen de potentie van aanwezige warmtebronnen in kaart gebracht. Er zijn nog geen plannen uitgewerkt. Er is dan ook nog nergens een technische infrastructuur uitgewerkt. Voordat er plannen uitgewerkt worden wordt eerst een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Bij dat onderzoek worden alle relevante stakeholders betrokken, zoals eigenaren.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
184		Welke impact zal het gebruik van het water en infrastructuur hebben op de natuurlijke omgeving?	Meer duidelijkheid over de impact van een mogelijk aan te leggen warmtenet op basis van aquathermie wordt verkregen in het haalbaarheidsonderzoek dat vooraf gaat aan het maken van verdere plannen.	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
185		In hoeverre zal de watertemperatuur gedurende de seizoenen worden beïnvloed?	Zie onder antwoord 184	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen
186		Wordt de vaardiepte beïnvloed?	Zie onder antwoord 184	Zienswijze leidt niet tot aanpassing van de TVW of de bijlagen

2.3 Overzicht wijzigingen

Toevoegen microsubsidie PZH aan de lijst van financieringsmogelijkheden. <https://www.zuid-holland.nl/loket/subsidies/subsidies/lokale-initiatieven/>

Wijzigen: “eigenaar bewoners” verwijderen in Bijlage G kolom 3 regel 5. In een onderschrijf vermelden: “dit overzicht is een momentopname en kan daarom wijzigen in de periode dat de TVW 2021 van kracht is”
Aan hoofdstuk 1.5 toevoegen: “zonder aanvullende financiering van het Rijk kan Gouda niet het tempo maken dat nodig is om in 2050 aan de landelijke doelstelling “geheel aardgasvrij” te voldoen Zonder garanties op een voor inwoners haalbare en betaalbare warmteoplossing en gedegen onderliggende financiële arrangementen, wordt er wel gewerkt aan plannen, maar blijft de uitvoering nog even liggen.
Toevoegen aan uitgangspunt nr 1 in hfd 7.6: “De gemeente ziet een duidelijke rol weggelegd voor actieve bewoners en ondernemers in buurt en stad. Zij kennen hun doelgroep erg goed en hebben vaak een breed vertrouwen in hun netwerk. Dat betekent dat deze betrokkenen een belangrijke rol kunnen spelen in communicatie over de energietransitie. Richting bewoners zijn dat bijvoorbeeld bewonersorganisaties, en andere groepen en personen met een breed netwerk. Voor ondernemers kan dit bijvoorbeeld via ondernemersplatforms en -verenigingen. Deze partijen spelen een rol bij het verhogen van draagvlak.
Paragraaf 7.6 eerste alinea toevoegen: “De warmtetransitie is een proces dat we samen doen” houdt ook in dat het streven van de gemeente is om, naast de rechtmatige rol, ook de rol van een ‘samenwerkende overheid’ te vervullen in dit transitieproces. Op buurniveau zal moeten worden bepaald welke rol van de gemeente nodig en wenselijk is aan de hand van de behoefte van de buurt”.
In bijlage F afbeelding met buurtafbakening toevoegen bij Voorwillenseweg & Wethouder Venteweg
Onder 1.4 als laatste twee zinnen als volgt wijzigen: De definitieve TVW zal na vaststelling door de gemeenteraad onderdeel worden van de Omgevingsvisie. Verdere uitwerkingen op buurniveau zullen vervolgens een plek krijgen in een nader uit te werken programma en de daarbij behorende regels. Het is de intentie van het college om de gemeenteraad nauw te blijven betrekken bij vervolgstappen. De rol van de gemeente is meer nauwkeurig beschreven in hoofdstuk 7.7.5.
Toevoegen aan 7.7.7 een-na-laatste zin: “...wordt de TVW <i>tenminste</i> elke...”
In 1.3 eind eerste alinea toevoegen: “..die via een andere tafel van het nationale Klimaatakkoord loopt”.
<i>Bijlage A:</i> Onder de kop “Stuurgroep en regiegroep”: laatste zin wijzigen: <<Rol van de regiegroep is onder andere ambtelijke adviezen voor het college tbv de keuzes in de energietransitie voor te bereiden>>
<i>Bijlage A:</i> Onder de kop Duurzame Mobiliteit: tekst aanpassen naar: <<Voor de warmtetransitie en de transitie naar schone vormen van mobiliteit worden aparte beleidstrajecten gevolgd. Daarom maakt duurzame mobiliteit geen onderdeel uit van de Transitievisie Warmte. Beide beleidstrajecten worden goed op elkaar afgestemd.>>
<i>Bijlage A:</i> In het overzicht participatiemomenten: In de zin “1-op-1 gesprekken met potentiële....enz” het woord “potentiële” verwijderen.
<i>Bijlage C:</i> Einde eerste alinea: Na “..een analyse” toevoegen “(startanalyse PBL)”. Na “...het gemeten aardgasverbruik...”toevoegen: “(Klimaatmonitor)” Onder de kop <i>bedrijfspanen</i>: Achter “...een besparing van 30% geschat...”toevoegen: “(landelijk gemiddelde)”.
<i>Bijlage C:</i> Onder de kop Toekenning temperatuurniveau: Na “Het bepalen van het temperatuurniveau....” toevoegen: “...van de alternatieve warmtevoorziening”.
<i>Bijlage D:</i> Onder de kop CE Delft Warmteanalyse: In zin 5 na “NoM” toevoegen: (Nul-op-de-Meter).
<i>Bijlage D:</i> Eind laatste zin de tekst tussen haakjes vervangen door (“Potentiestudie geothermie Midden-Holland in het kader van de Regionale Energiestrategie - IF Technology 2020”)

2.4 Ambtshalve wijzigingen

De voorgestelde ambtshalve wijzigingen hebben betrekking op leesbaarheid, tekstuele fouten, en op actualiseren van informatie (Wcw).

Plaats	Aanpassing	Reden
TVW p.15 infographic 4	Afbeelding waterstofladder vervangen door een andere afbeelding	Slechte leesbaarheid vorige afbeelding
Hfd 7.0 tabel p. 48	Aan de tekst onder punt 5 (Participatie en communicatie) toevoegen: "Deze wordt tegelijk met de TVW aan de raad voorgelegd voor besluitvorming."	De gemeenteraad is hiermee geïnformeerd na vaststelling door het college van de concept TVW, op 29 juni 2021.
TVW hfd 7.1 p. 49 alinea 2 bullit 2	7.7 moet zijn 7.6	Typefout
TVW p.53 hfd 7.3.1	Voetnoot onder tekst over warmtewet: "Behandeling van de wet is uitgesteld omdat naar aanleiding van de in 2020 uitgevoerde internetconsultatie een politieke heroverweging nodig is (Kamerbrief 05-07-2021)".	Kamerbrief 05-07-2021 over uitstel Wcw; 'naar aanleiding van de in 2020 uitgevoerde internetconsultatie heeft het ministerie van EZK besloten dat er een politieke heroverweging nodig is. behandeling van de wet is daarom uitgesteld; besluitvorming zal door het nieuwe kabinet plaatsvinden'.
Hfd 7.4	Onder figuur 23 toevoegen: © Enodes	Ontbreekt
Bijlage C p. 13, 14 en 15	Onderschrift tabel 3 toevoegen en aanpassen verwijzingen in tekst	Fout! Verwijzingsbron niet gevonden
Bijlage D	Onder Leidraad Startanalyse "zie figuur X" wijzigen in "zie figuur 6"	X
Bijlage G kolom 3 regel 5	"eigenaar bewoners" verwijderen	Regeling staat alleen nog open voor VvE's
Bijlage G kolom 3 regel 5	Microsubsidie PZH toevoegen	
Bijlage G kolom 3 regel 5	Noot plaatsen onder de tabel: "overzicht d.d. april 2021; tijdens de looptijd van de TVW kunnen hier wijzigingen in optreden"	Tijdens de looptijd van de TVW kunnen er wijzigingen in subsidies optreden.